РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1893.
„СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всї листи, моні-ордери і чеки треба висилати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
„SVOBODA"
("LIBERTY")
THE UKRAINIAN NEWSPAPER
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by UKRAINIAN NAT'L ASSOCIATION
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., СУБОТА, 26-го ЛИПНЯ 1919. Ч. 88. VOL. XXVII. JERSEY CITY, N. J. SATURDAY, JULY 26, 1919. No. 88.

В СЕРЕДНІЙ ЕВРОПІ БОРОТЬБА НЕ УСТАЄ.

Україна навязала дипльоматичні зносини з Румунїєю.- Петлюра наступає на Київ.

Міліонова большевицька армія ладить ся до наступу проти Польщі і Румунії.

Становище Падеревского загрожене. -- Польський кабінет уступив.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 25, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

ВІЙСКА ПЕТЛЮРИ НАСТУПАЮТЬ НА КИЇВ.

Його війска злучили ся з війсками Григорієва і Ангела.

ВІДЕНЬ, 22. липня. — Ґенерал Семен Петлюра, командант українських війск, і ґен. Григорієв, бувший командант Одеси, які ведуть боротьбу проти большевиків, получили ся на заді большевицьких війск, які находять ся здовж Днїстра на бесарабським фронті.

Армія ґен. Петлюри машируе на Київ від заходу, армія ґен. Григорієва від полудня, а армія отамана Ангела від північного сходу.

ЗБЛИЖЕНЄ МІЖ УКРАЇНОЮ І РУМУНІЄЮ.

Навязано дипльоматичні зносини між обома державами.

БЕРНО, 24. липня. — Між Україною і Румунїєю навязано дипльоматичні зносини, як се доносить нинїшний звіт Українського Бюра.

ПОЛЬСЬКІ ВІЙСКА ЗАНЯЛИ ТЕРНОПІЛЬ.

КОПЕНГАҐЕН, 23. липня. — Польські війска заняли місто Тернопіль, положене у східній Галичині, де ведеть ся боротьба між Поляками і Українцями, як се доносить урядовий рапорт польського головного штабу.

УКРАЇНСЬКІ ДЕЛЕҐАТИ НА КООПЕРАТИВНІМ КОНҐРЕСІ В ПАРИЖИ.

Делеґатами українських кооперативних товариств були Грушевський і Ісаевич.

ПАРИЖ, 4. липня. — Дня 28. червня відбув ся в Парижи кооперативний конґрес аліянтських і невтральних держав. Українські кооперативні орґанізації заступали на конґресі проф. Михайло Грушевський і Ісаевич, уповновласнені трома кооперативними союзами: „Дніпро-Союз", „Український Народний Банк" і „Центральний Союз".

Українські делеґати зложили привіт від української кооперації і подали короткий огляд кооперативного руху на Україні. Делеґати конґресу були незвичайно зацікавлені великим зростом української кооперації.

Велику увагу звернули на себе отсї дві пропозиції, предложені українськими делеґатами:

1. Зневтралізоване кооперативних продуктів і їх транспортоване підчас війни.
2. Зорґанізоване міжнародного кооперативного кредиту.

Обі пропозиції зістали приняті на конґресі.

В ПОЛЬЩІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 25, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

БОЛЬШЕВИКИ ПРИГОТОВЛЯЮТЬ СЯ ДО ВЕЛИКОГО НАСТУПУ ПРОТИ ПОЛЬЩІ І РУМУНІЇ.

На західнім фронті нагромадили вони міліонову армію.

КОПЕНГАҐЕН, 23. липня. — В польських урядових кругах панує велике занепокоєне з приводу одержаних вістий, що російські большевики в злуці з Українцями роблять приготовання до великого наступу проти Польщі і Румунії, як се доносять вісти з Варшави.

На західнім фронті большевики нагромаджують міліонову армію, яка має заатакувати польські фронти на Білоруси і в Галичині. Большевики постановили за всяку ціну заняти Галичину, щоби злучити ся з мадярськими комуністами, яких положенє стає з кождим днем критичнійше. Рівночасно плянують большевики новий наступ проти Румунії, яка в останних часах стала приятелем українського правительства Петлюри, відкидаючи предложенє Леніна і Колчака.

Деякі вісти вказують, що у воєнних операціях большевиків ділає потайно німецька рука. Німеччина робить всякі зусиля, щоби довести до ослабленя і розбитя молодої републики в надії, що в сей спосіб удасть ся їй уратувати землї, признані Польщі в мировім договорі.

КРІЗА В ПОЛЬСЬКІМ КАБІНЕТІ.

Падеревскому поручено утворити новий кабінет.

БЕРЛІН, 22. липня. — Варшавські часописи доносять, що польський кабінет уступив з причини ухваленя соймом вотум недовіря міністрови праці і міністрови публичних доріг.

Премієр Падеревскі, який повернув з Парижа, одержав припорученє утворити новий кабінет.

Становище Падеревского захитане.

ВАРШАВА, 19. липня. Сойм не ухвалив нині вотум довіря міністрови праці, Івановскому, і міністрови публичних робіт, Прухніцкому. В наслідок того оба міністри мусіли уступити. Се вважають першим кроком до нападу на премієра Падеревского, що доведе правдоподібно до його упадку.

Головною причиною негодованя з політики Падеревского є його згода на усліве мирового договору, заключеного з Німеччиною. Польські консервативні партії приписують йому вину, що Польща не дістала на власність Ґданьска і горішного Шлеску та що підписала умову, в якій забезпечено права Жидів в Польщі.

Загально сподіють ся, що Падеревскі виголосить промову в соймі, в якій представить свої стараня і трудности в Парижи, і опісля добровільно зложить уряд премієра.

ONE MILLION UKRAINIAN IMMIGRANTS IN THE UNITED STATES FROM EAST GALICIA ARE SADLY DISAPPOINTED AND FIERCELY EMBITERED BY THE DECISION OF THE PEACE CONFERENCE TO GIVE THEIR NATIVE LAND, EAST GALICIA, TO POLAND, THE HEREDITARY ENEMY OF THE UKRAINIAN PEOPLE. THIS ACTION OF THE PEACE CONFERENCE IS INCONSISTENT WITH ALL THE PRINCIPLES OF INTERNATIONAL JUSTICE. EAST GALICIA IS UKRAINIAN BEYOND EVEN THE SEMBLANCE OF A DOUBT; FOR THE POLES, CONSISTING ALMOST ENTIRELY OF THE ARISTOCRACY AND AUSTRO-POLISH BUREAUCRACY, COMPRISE NOT MORE THAN 16 PER CENT. OF THE POPULATION.

THE WHOLE WORLD MAY REST ASSURED THAT THE UKRAINIANS WILL NEVER WEAKEN IN THEIR DETERMINED STRUGGLE AGAINST THE IMPOSITION UPON THEM OF THE HATED POLISH YOKE.

НА УГОРЩИНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 25, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

МАДЯРСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ РОЗПОЧАЛИ НАСТУП ПРОТИ РУМУНІЇ.

Большевицькі війска перейшли ріку Тису і машırують на Ґросвардайн.

ВІДЕНЬ, 23. липня. — Боротьба між Мадярами і Румунами розпочала ся наново. Мадярські большевицькі війска переправили ся через ріку Тису між Токаєм і Чонґрадом, 75 миль на полудневий схід від Будапешту. Мадяри уживали до переправи через ріку поромів, бо мости висадили Румуни у воздух, коли уступали назад. Мадярські війска заняли місто Торок-Міклькош і Сентеш, та машірують на Ґросвардайн, беручи богато полонених і здобуваючи великі засоби поживи і воєнних матеріялів.

Провідник угорських комуністів вислав ноту на руки премієра Клеманса, в якій висказує жаль, що угорська червона армія є приневолена вести боротьбу проти Румунів, але до сього змушена вона конечностию, бо румунські війска не послухали приказу мирової конференції, яка приказала їм опорожнити землї, признані в роземи угорській републиці.

Вісти доносять, що Беля Кун обіймив особисто команду над армією, яка розпочала наступ проти Румунії.

(Ся вістка перечить попереднім вісткам, які доносили про уступленє Белї Куна і його утечу за границю).

БОРОТЬБА МІЖ НАРОДАМИ СЕРЕДНОЇ ЕВРОПИ ТРИВАЄ ДАЛЬШЕ.

Вона не устане, доки не буде утворена середно-европейська держава, або доки робітники не візьмуть власти у свої руки.

ВАШІНҐТОН, 23. липня. — Часопись „Солджерс-Сейлорс-Марінс" оголосила цікавий лист від американського жовніра, який через довший час працює при Червонім Хресті в ріжних краях середної Европи. Лист, датований в Чехо-Словаччині дня 18. червня, звучить:

„Від 1. мая находжу ся в дорозі. Найперше звиділи ми Венецію, Тріест, Відень, Прагу, Загреб, Білгород і Фюме. Також їздили ми два рази до Варшави і один раз до Берліна. Слідуючого тижня їдемо знова до Відня, а відтак до Загребу і Білгорода.

„Довідую ся, що богато людий у Вашінґтоні журить ся лігою народів. Менї вона не справляє журби, бо вона після мене не має жадного значіня. Я знаю, що ліга народів не буде функціонувати. Переїхавши середну Европу здовж і поперек, я переконав ся, що всі народи себе взаїмно ненавидять і будуть дальше зі собою бороти ся, доки не станеть ся одна з двох подій, а іменно, доки одна з держав не займе прочих і не утворить центральної европейської держави, як се хотіла зробити Німеччина, або доки робітники у всіх тих державах не підіймуть повстаня, не повалять теперішні правительства і не відмовлять бороти ся один проти другого.

„Під теперішну пору Поляки ведуть війну проти Українців. Рівночасно польські війска є змобілізовані проти Німців і Чехів. Чехи стоять у війні з Мадярами, а рівночасно готовлять ся до війни з Австрією. Австрійці є безсильні, але скоро лише прийдуть до сили, розпічнуть війну проти Чехів і Італійців. Коли би Юго-Славяни мали оружє і амуніцію, вони би завтра виповіли війну Італї. А під теперішну пору вони борють ся з Мадярами і мають суперечку з Румунами. Румуни ведуть війну з Мадярами і Українцями, а кождої хвилї є готові розпочати її проти Болгарів і Юго-Славян. Мадяри борють ся на всіх фронтах, а найзавзятійше з Чехами.

„Прокляті большевики в угорській армії поширили сильну пропаґанду серед чеських війск і довели до того, що цілі чесько-словацькі полки без вистрілу перейшли на сторону большевиків. Коли до сього ще додати большевицьку пропаґанду в самій Чехо-Словаччині і факт, що Австрія кождої хвилї може злучити ся з угорськими большевиками, в цілій середній Европі можна надіяти ся загального заколоту. І годі нинї передвидіти, як все воно скінчить ся.

„Я маю сильне переконанє, що заки вдасть ся установити постійні правительства в Европі після гадки Вілсона, ціла Европа опинить ся в руках большевиків. Большевицькі війска вірять в те, що вони борють ся за сьвяту справу і вони нікого не боять ся.

„Денебудь підеш — від Білгорода до Варшави, почуєш між робітниками заедно розмову про комунізм і большевизм, а що маси думають і говорять, се скоро й переводить ся в діло.

„Коли поверну до Ню Йорку, я вас сейчас відвідаю. Злучені Держави були гарним краєм, коли я відїздив, і я хотів би застати їх такимисамими, коли поверну. Без сумніву є однак справи, які треба поправити, а між тими кляту армію і кастову систему".

В АВСТРІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 25, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

Австрія не буде всилї сповнити услівий мирового договору.

ЖЕНЕВА, 23. липня. — Др. Карло Реннер, голова австрійської мирової делеґації, заявив в розмові з кореспондентом, що услівя, подиктовані Австрії, є незвичайно тяжкі, та що вона не буде всилї їх сповнити.

Територіяльні услівя, як відступленє Тиролю Італії і німецьких частий Каринтії Юго-Славянам, викликали сильне розяренє серед австрійського населеня.

Др. Реннер находить ся тепер в дорозі до Відня, де передасть австрійському правительству мирові услівя.

В РОСІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 25, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

РОСІЙСЬКІ ВІЙСКА НА ПІВНІЧНІМ ФРОНТІ ПЕРЕХОДЯТЬ НА СТОРОНУ БОЛЬШЕВИКІВ.

Місто Онеґа в руках большевиків.

ЛОНДОН, 24. липня. — Правительство одержало телеґраму від головного команданта аліянтських війск в північній Росії, ґен. Айорнсайда, що російські війска збунтували ся і перейшли на сторону большевиків, передаючи їм місто Онеґу і боєву лінію в околиці міста. Російські війска робили зусиля обсадити зелізничий шлях, але се їм не вдало ся; їх напади відбито.

Лише малі відділи англійського війска боронять зелізничого шляху; на боєвім фронті коло Онеґи анґлійських війск нема зовсім. Ґен. Айорнсайд держить покищо контролю у своїх руках і думає, що нові анґлійські війска добровольців є конечні, щоби сповнити тяжку і небезпечну задачу.

Большевики розпочали наступ на Архангельск.

ЛОНДОН, 24. липня. — Большевицька бездротна телеґрама доносить, що на архангельським боєвім фронті большевицькі війска здобули місто Онеґу.

З большевицького рапорту можна вносити, що большевицькі війска розпочали наступ в цїли прогнаня своїх противників з Архангельска.

(Місто Онеґа лежить 85 миль на полудневий захід від Архангельска, при устю ріки Онеґи).

Наступ ґен. Денікіна здержаний.

КОПЕНГАҐЕН, 24. липня. — Сильні большевицькі війска здержали дальший наступ армії ґен. Денікіна, хоч є надія, що він одержавши від аліянтів відповідну скількість амуніції і оружа зломить протинаступ червоної армії.

Естонські війска здержали наступ большевицьких війск на схід і захід від Пскова і змусили большевицькі війска до відвороту. Естонські війска, одержавши сильні скріпленя, переводять успішно протинаступ.

Хінські і большевицькі війска борють ся проти Японців.

ЛОНДОН, 24. липня. — Нинїшні телеґрами з Гельзінґфорсу доносять, що в Благовещенску, столиці приамурської области, прийшло до боротьби між большевицькими і японськими війсками.

Большевицьким війскам помагають війска хінські.

Большевики розстрілюють анґлійських аґентів.

ЛОНДОН, 23. липня. — Німецька бездротна телеґрама доносить, що большевицький комітет оборони Петроґраду подав до відома загалу, що чужинецькі аґенти, а передівсім анґлійські, які аґітують серед робітників, підбурюючи їх до страйків, будуть розстріляні, скоро лише попадуть ся в руки.

В АНГЛІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 25, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

ГРІЗНЕ ПОЛОЖЕНЄ В АНҐЛІЇ.

Анґлійські робітники рішучо противлять ся співучасти Анґлії у війні проти савєтської Росії.

ЛОНДОН, 23. липня. — Представники трох найсильнійших юній, зелїзничих робітників, транспортових робітників і майнерів, відбули нині тайне засїданє, на котрім 217 голосами проти 11 принято резолюцію, яка рішучо відкидає проект про примусову службу військову, співучасть анґлійських війск у воєнних операціях проти савєтської Росії і уживанє війска підчас страйків.

Страйк майнерів триває вже четвертий день без вигляду на полагодженє. Около 300.000 майнерів вийшло на страйк. Серед страйкуючих викликало велике обуренє розпоряджене правительства, яке вислало війска для охорони моряків, які помпують воду з майн.

Правительство Ллойда Джорджа опинило ся в критичнім положеню. Кабінет цілими годинами радить над полагодженєм страйку, але доси без успіху. Майнери, які творять одну з найліпше зорґанізованих і найсильнійших юній, поставили яко рішуче усліве удержавленє копалень. Натомісць властителї копалень заняли рішуче становище проти сього. По їх стороні станула також більшість послів коаліції, які в числї 300 внесли протест проти удержавленя копалень.

Страйк майнерів викликав в многих околицях цілковитий застій в промислї і комунікації. Кріза з кождою годиною стає нагляднійша, бо задля браку угля міліони робітників опинять ся небавом без праці.

Анґлії грозить небезпека революції.

ЛОНДОН, 24. липня. — „Анґлійське правительство ужиє всіх сил, щоби знївечити всякі зусиля, які мають на цїли повалити зорґанізоване правительство" — заявив нині в палаті послів Ендрю Бонар Ло.

„Правительство знає, — говорив він дальше, — що є певне число людий, які стремлять до знищеня цілої суспільної і політичної системи. Вони намагають ся викликати загальний заколот".

Правительство предложило нові услівя комітетови страйкуючих, який тепер радить над предложенєм.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.
ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION: United States:		ПЕРЕДПЛАТА: в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
to Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поодиноке число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Телефон Адміністрації і Редакції — 498 Montgomery.

Телефон Гол. канцелярії Укр. Народного Союза — 1838 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висланю замовлення належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошення поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає.

НОВИЙ УСПІХ ПЕТЛЮРИ.

В попереднім числі „Свободи" подали ми були статю д. Володимира Темницького, в якій він говорив про те, що українські військові команданти порозуміли ся і ведуть спільну боротьбу проти большевицьких наїзників, та що всі вони признають директорію Петлюри.

Дальше д. Темницький писав, що Петлюра має плян переломити большевицьких наїзників, котрі стали стіною між його армією і армією Григорієва, яка заняла Одесу.

Тепер же телєграми з Европи потверджують слова д. Темницького, бо кажуть, що війська Петлюри переломили вже большевицьку стіну і злучились в околицях Дністра коло Бесарабії.

В той спосіб вони відтяли большевицькі війська, які власне боролись в околицях Бесарабії, від сходу. Ті війська тепер на схід мають відступ замкнений українською боєвою лінією, а на захід румунською боєвою лінією. Українці стоять від Камінця Подільського (коло Галичини) на полудне здовж Дністра коло Бесарабії аж до Одеси над Чорним морем, а Румуни в Бесарабії. Коли ся большевицька армія є велика, то большевики могли би понести велику страту, як би вже не могли видістатись із окружения. Перестрах большевиків видно в тім, що Ленін хоче за всяку ціну зробити мир з Румунією і „віддає" їй Бесарабію, в якій на північи і на полудни живуть сотки Українців.

Однак, здаєть ся, з большевицьких заходів нічого не буде, бо, як доносять другі телєграми, Україна з Румунією відновили приязні зносини і, можна сподіватись, що обі держави будуть дальше воювати проти большевицького наїзду.

Злучившись на західній границі України, війска Петлюри і Григорієва звернулись також в напрямі Києва, щоби освободити столицю України з большевицької неволі. Війска Петлюри ідуть на схід, а Григорієва поступають на північ в напрямі Києва. Крім того на поміч їм спішить з півночи отаман Ангел, котрий є в Конотопах (в західній Чернигівщині) і наступає на полудневий захід до Києва.

Імовірно Петлюрі помагають українські галицькі війська, які находять ся тепер поза межами галицької України.

Треба сподіватись, що скоро буде освобождений Київ і значна часть України. Коли тоді Українці вспіють її добре зорґанізувати, а особливо скріпити і зоружити армію, то легко опісля освободять цілу Україну з чужого наїзду.

Можливо, що черга на освобождене галицької України прийде аж по освобождению всіх прочих земель українських, але тоді освобождене прийде лекше, бо коли стане вільна, вільна і демократична армія проти ляцьких панських наїзників, то цілий ляцький наїзд скоро скінчить ся і галицька Україна знова буде вільна і злучена з київською Україною.

ВШЕХПОЛЬСЬКИЙ БЛЕКМЕЙЛ.

Пан Іґнаци Ян Падеревскі і його вшехпольська партія у своїй політичній грі уживають нечесних способів, способів політичного обманства, вимушення або „блекмейл", як кажуть в Америці.

Він і його учитель Роман Дмовскі, котрий є тепер в Парижи, звичайно заявляють аліянтам і мировій конференції в Парижи, що приймають предложеня і домаганя мирової конференції, але потім Падеревскі їде до Варшави; умовляють ся з вшехполяками і шляхтою і при помочи свого панского „сейму" грають комедію. Кажуть, що той „сейм" є обурений на предложеня або домаганя париської мирової конференції і відкидає їх. Тоді Падеревскі знова вертає ся до Парижа і представляє аліянтам велике політичне нещастє у Варшаві.

Так було в маю, коли Падеревскі забавив ся в гонорового чоловіка і прирік мировій конференції, що не буде вести наступу проти галицької України, однак у Варшаві змовив ся з вшехполяками і шляхтою і „сейм" нібито з ним не згодив ся, а заявив ся за нападом на наш край і він вже тоді не зважав на жаден гонор, але в „сеймі" заявив ся за нападом на галицьку Україну, а перед мировою конференцією в Парижи сказав, що „був змушений" заявитись за нападом. Се був перший блекмейл, на якім може ще дехто не пізнав ся був в Европі і в Америці.

Тепер же Падеревскі і його компанія приготовляють другий блекмейл.

Падеревскі згодив ся в Парижи на се, що пристань Данціг має бути вільне місто; що справу приналежности части Шлеска до Польщі або до Німеччини мaєть ся порішити плєбісцитом; що Жиди в Польщі мають мати забезпечені деякі національні права.

На все те згодив ся Падеревскі, бо мусів, але він з того невдоволений таксамо як і ціла його компанія в Парижи.

Тепер він з тою компанією хоче знова ужити способу при помочи блекмейл; хоче при помочи свого „сейму" відкинути се, на що згодив ся в Парижи. „Сейм" нібито має виступити проти нього; він нібито має уступити з премієрства, а тоді „сейм" нібито „відкине" постанови мирової конференції у відношеню до Польщі.

Можна дуже сумнівати, чи мирова конференція буде серіозно трактувати комедію Падеревского з його „сеймом". Се може, впрочім, і Поляки знають, але вони разом зі своїм Падеревским сподіваються, що то буде успішний блекмейл; що трафлять вимусити на мировій конференції якусь іншу уступку, наприклад обіцянку, що галицька Україна буде віддана в польську неволю.

Часом блекмейл може вдатись, але остаточно правда мусить вийти на верх і сьвіт переконає ся, з ким має до діла.

Наша газета є присьвячена робітничій справі. Доля та судьба нашого робітника лежить нам на серци передівсім. Не дбаєм о зиск, тільки о твоє добро, мученичу праці! — Пренумеруйте „Свободу"! („Свобода", число 1-ше, 15. вересня 1893).

ПОЛЬСЬКИЙ ТЕРОР У ГАЛИЧИНІ.

Укр. Прес. Бюро в Берліні подає дня 17. червня с. р.:

Відень, 16. червня. Карло Куре, австрійський Німець, механік з Відня, який був занятий при дирекції зелізниць у Станиславові і дня 12. червня приїхав зі Станиславова до Відня, оповідає про поступоване Поляків, які увійшли до східної Галичини, таке:

Українське правительство перепровадило дня 31. мая евакуацію Станиславова і переселило ся дня 1. червня до Чорткова. Тогосамого дня о годині 3-тій пополудни зявили ся на улицях Станиславова члени тайної польської орґанізації (здебільша бувші австрійські урядовці і зелізничники) з польськими відзнаками. Тому, що українське військо відійшло з правительством, а вчасти само демобілізувало ся, не маючи амуніції, зачало ся польське пановане без боротьби. Не зважаючи на те, варварство Поляків переходило границі всього, що колинебудь було.

Пан Куре бачив у станиславівськім шпиталі, як Поляки збиткували ся над санітарним персоналом, а навіть над хорими й раненими. Директора шпиталю, штабового лікаря д-ра Маланюка, під погрозами скинено з місця і зроблено писарем, а директором настановлено молоденького Поляка. **Ранених Українців, що прибули з місця бою, Поляки вбивали; українську мову заборонено. До шпиталю доставляли також тяжко ранених українських селян з околиць Станиславова, яких ранили польські салдати при безоглядних реквізиціях. Один такий селянин з Тисьмениці мав аж 9 постріловых дір у кишках. Одній вагітній українській жінці, якої чоловік служив при зелізниці, вистрілено зблизка в коліно за те, що не мала на улиці польської кокарди. Нещасливій жінці відрізано в шпиталі ногу так, що ся жінка поранила дитину.**

Одного офіцира з німецької Австрії, що лежав у шпиталі хорий на плямистий тиф, забрали польські леґіонери й розстріляли.

На станиславівськім двірці розстріляно двох зелізничних машиністів за те, що були в службі української держави. Таксамо розстрілювано машиністів у Дрогобичі.

Українська інтеліґенція, що не встигла заздалегідь утекти з Станиславова, дістала ся до тюрми, а визначнійших зпоміж неї розстріляно.

Таксамо поводять ся Поляки і з Жидами, а ціле се чисто польське польоване стоїть під управою польського наказу Вольґнера.

Дня 6. червня до Станиславова прибув ґенерал Галєр.

(З часописи „Шлях", 28. червня 1919).

ПІД ПОЛЬСЬКИМ НАЇЗДОМ.

У „Вільній Україні" з дня 3. квітня с. р. читаємо:

Ті страждання й насильства, які переживає тепер український нарід під хвилевим панованем Поляків в західній Волині, Гродненщині й Холмщині, переходять всякі границі можливости.

Польський уряд арештував всіх учителів Українців в числі 55 людий і відправив у глиб Польщі в табори інтернованих.

Всі українські школи закриті, навіть в таких місцевостях, де нема ніодного католика! Що більше: в притулку для сиріт в Берестю, де поміщало ся до 80 дітий, забрали дві корови і позбавили невинних немовлят навіть капки молока! Чужинець, якийсь представник швайцарського Червоного Хреста, змилував ся над сими бездомними і дарував їм 3.000 марок. Одиноку українську школу в Берести закрили і дозволили навчати на російській мові з польською як предметом. Селян, які в уряді говорять рідною мовою — проганяють з погрозами і трактують їх гірш скота. По всіх громадах настановляють своїх війтів і орґанізують ґміни; заводять режім тяжкий ніж був за німецької окупації.

Ось кілька фактів з цілого моря горя, в якому живе український нарід під польською навалою.

Палащук.

(Із часописи „Шлях").

ПРОТЕСТ ПРОТИ ЛЯЦЬКОГО НАЇЗДУ.

(Допись з Пітсбург, Па.).

Ляцькі погроми в східній Галичині стрічають ся з сильним голосом протесту Українців, живучих по обох сторонах широкого океану. Американська Україна майже в кождій закутині скликує віча та шле протестаційні резолюції до цілого культурного сьвіта проти зьвірств дикої орди ляцької на наших землях.

І в душі далекої, закопченої і заспаної Пітсбурщини закипіла кров; відізвало ся глибоке співчутє і смуток за величезними жертвами, які падуть від ляцької зброї. Се заворушене, сей смуток і співчутє були виразом величавого маніфестаційного походу і протестаційного віча, яке відбуло ся при співучасти сімох тисяч Українців, зібраних з Пітсбурга і 15 околичних місцевостий. Віче відбулось дня 20. липня с. р. в Лайсіюм Гол.

Сим великим ділом мав заняти ся комітет, вибраний на загальних зборах в Мікізрак, в склад котрого входили: о. Сидоряк, Порада, І. Хома, Ялечко, Вовчко і Кульчицкий-Гут. Та се був лише паперовий комітет, а деякі з членів сього комітету, як докажемо подальше, старали ся навіть перешкодити сьому патріотичному ділу, бо пішли за Ляхами і розказали їм про наші наміри. Серед тих обставин, коли пан Порада схрунив, до сеї роботи заохотили рукави: о. Сидоряк, І. Хома, Ґ. Шабатура і В. Ониськів — Українці з Савт Сайд Пітсбург, люди ріжних партій і поглядів. І лише сим чотиром Українцям належить ся признанє за доверщене першого величного походу і віча, якого Пітсбурщина не бачила ще з роду. Так есть! Партійна Пітсбурщина на горячий поклик І. Хоми у всіх українських часописях забула на партійні вороговання, та зійшлася на одну спільну і велику раду, „як на Ляха стати". І федераційники і комітетовці і презбітеріяни і червоні большевики і независимці і безпартійні йшли того дня плече в плече з одною думкою і бажанєм: пімсти на ляцьких леґіонах за кров і слези наших батьків. Ішли навіть і ті юродиві патріоти з Мікізракс з Порадою на чолі, котрі кирилили і шкодили, котрі страшили всі місцевости тим, що походу не буде, бо треба дати **пять тисяч** за перміт (дозвіл). О честь вам, ренеґати-запроданці!

В неділю, 20. липня, зїхалось понад шість тисяч Українців з прапорами і бандами з отсих місцевостий: Ембрідж, Бутлер, Карнеґі, Донора, Форд Сіти, Монессен, Мікізпорт, Мікізракс, Ню Кенсінґтон, Норт Сайд Пітсбург, Савт Сайд Пітсбург, Вудлавн і Канонсбург — всі місцевости західної Пенсильванії.

При співучасти 15 банд в супроводі ескорту кінної поліції похід рушив з ул. 7-мої і Карсон до 22-гої, а відси мостом 5-тою евеню до Лайсіюм Гол. Передува гр. Шабатура в гетьманській кереї. Відтак слідувала міська банда, а за нею понад 60 співаків в українських строях, з диригентом п. І. Хомою на переді. За хором ішов комітет маніфестаційний, а дальше густою та довгою-довгою лавою з американськими і українськими прапорами в поздовжним порядку повисше згадані місцевости.

Ішли старі і молоді з дітворою, і не можна було дочекати ся кінця. Аж здригнув ся закопчений Пітсбург. Все товпилось улицями і одушевлялось українськими строями, а тут і там розносились оплески, мовби висказували співчутє з українським народом. В поході йшли і українські жовніри з американської армії, котрі повертали з воєнної арені, на якій своєю грудю і кровію заступали, а тим самим доказували, що й українській нарід зложив велику жертву в сій війні за свободу і самоозначене всіх народів. Та, на жаль, нас одурили, отуманили, бо поведи намір віддати нас Ляхам на поталу.

Після походу зачалось віче. Предсідателював о. Сидоряк, а секретарювали: Вовчко і Ялечко. Предсідатель отворив віче горячою промовою. „Як колись наші предки — говорив він — спішили на раду, щоби захистити Україну від Турка й Татарина, так днесь збирають ся сини українського народу по обох сторонах океану на раду, як би прогнати ляцьких розбишак з українських земель. Ми зібрали ся нині, щоби заявити свою льояльність до сеї країни свободи і просити славних нащадків Вашинґтона, щоби помогли і нашій любій Україні стати в ряди свобідних і вольних народів. Маймо надію, що країна, яка видала борця за свободу американського народу, яка видала нинішнього реформатора цілого сьвіта, котрий проголосив право самостійности кождого народу, що ся країна не відмовить і нам, Українцям, своєї помочи в боротьбі за самостійність України! Ми уладили сей похід і віче, щоби запротестувати проти імперіялістичної політики ляцького правительства, яке сягає по наші українські землі. Ми не протестуємо проти Польщі і польського народу, бо Полякам належить ся свобода, але на польських землях. Ми зібрали ся на се, щоби запротестувати проти поневолення українського народу Ляхами". Нарід привитав вступне слово бесідника гучними оплесками і одушевленєм.

Після програми слідувала бесіда д-ра Давіса в англійській мові, який своєю палкою промовою переконав присутних, що і він співчуває і розуміє домагання українського народу та бачить польські зьвірства і гнаня і дужиться над українським народом.

По українськи говорив о. Пристай з Карнеґі. В своїй бесіді він старав ся вказати на ляцькі злочини в східній Галичині. На закінчене піднїс гадку орґанізованя „Американської Січи" і йти в поміч нашим братям на Україні.

Третим з ряду бесідником в англійській і українській мові був п. Володимир Коваль з Філядельфії. В англійській мові він коротко розказав про ціль нинішнього походу і віча та згадав про ляцькі зносини з українським народом, наводячи історичні факти. Про зміст англійської бесіди тутешна англійська преса згадує ось-як:

Walter Kowal student of medicine, Jefferson College Philadelphia, was principal English speaker at the theatre service. He directly blamed Ignace Paderewski of much of trouble, at present prevailing in Eastern Galicia.

Опісля бесідник заговорив до зібраних по українськи. „Дорога Україно! — зачав він. — Сумна, невесела подія закликала нас з близьких і далеких міст на отсю раду. Кров батьків наших і слези материй наших кличуть нас стати в їх обороні перед ляцькою самоволею, перед ляцькою Татарвою, що налетіла на наші землі тай з димом пускає наші соломяні стріхи, обертаючи в велику руїну родимі наші села. Польська інтриґа і французька симпатія до Ляхів довели до того, що нас одурено, отуманено за ті всі величезні жертви наші в сій війні за свободу і за долю і самоозначеня всіх поневолених народів". Своєю палкою бесідою п. В. Коваль загрів зібраних до солідарности і єдности в сій тяжкій боротьбі проти ляцького ярма, та закінчив свою бесіду словами, що український нарід переконав ся, що ніхто і ніякі обіцянки не поможуть нам в нашій визвольній боротьбі, лише сам український нарід своїми власними силами доти не спічне, доки не виборе вільної і самостійної України без хлопа і пана, та покаже цілому сьвітови, що український 35-міліоновий нарід душу і тіло положить за нашу свободу і покаже, що усі ми є козацького роду. Бесіду його нарід раз-враз перериваа гучними оплесками, бо і справді він гарно промовив до зібраних.

По кождій бесіді співав український хор, зложений з 60-оx сіб, котрим диригував п. Ів. Хома, котрий че не найбільше положив старань і сил, аби докінчати зачатого діла. З сольових точок належить похвально згадати „Вечірний дзвін", співане паннoю Т. Костишак, „Глибоким сном", співане панею К. Галенда, „Завіщане", співане п. Малієвичем, і „Три шляхи", співане панною Ониськів. Не меньше гарно випали і гуртові пісні. Не мало часу і труду посьвятив п. І. Хома, щоби приготовити 60 співаків ріжних партій і переконань до спільного діла.

На вічу принято одноголосно отсі резолюції:

1. Так як 35-міліонів Українців своєю народністю, мовою, історією, звичаями, творчістю і передівсім незломним бажанєм волі і єдности творять один окремий і неподільний нарід, тому ми, представники українських орґанізацій міста Пітсбурга і околиць, заявляємо, що наше домаганє є: самостійна народна українська република на всій українській території, колись відданій російському і австрійському царствам.

2. Так як східна Галичина є частиною української національної території і обіймає в своїм населеню 75% Українців, 12% Жидів і лише 13% Поляків, і так як нарід східної Галичини раз-враз заявляв свою волю для злуки з усею українською републикою, тому ми отсим протестуємо проти примусового влучення східної Галичини до польської імперії і домагаємо ся самовизначення і свободи для всеї Західної України, з окрема східної Галичини.

3. Так як польська армія в Галичині переводить систему гвалтів і насильства, ми отсим піднимаємо протест проти наїзду польської армії і мордовання українського народу в Галичині.

Крім сего вислано протестаційні резолюції в англійській мові до мирової конференції в Парижи, до президента Вілсона, до конґресу і до департаменту стейту. На внесене п. І. Хоми вислано ґратуляційну телєграму до Петлюри.

При кінци заряджено збірку на покрите розходів маніфестації. Зібрано $874.25. Нарід серед найбільшого одушевленя розходив ся, відсьпівавши разом з хором „Вже воскресла Україна" і „Не пора".

Честь і слава пітсбурській Українї, що спільно довершила такого діла, яке повинно дати початок до всякої иншої роботи на народній ниві.

Учасник.

ҐОСТІ З МАРСА.

Дещо про „старорусских общероссов".

Учені астрономи припускають, що на планеті Марсі, яка своїми природними условинами дуже подібна до нашої землі, живуть істоти. Як сї істоти виглядають, чи вони подібні до істот, які є на землі, значить, чи є там наприклад люди, годі сказати. Але припускати се можна, а навіть можна се вважати дуже правдоподібним. Чи сї люди на Марсі розумнійші від людий, що є на землі, се вже друге; про се тут не ходить. Зрештою, між ними можна найти і всякого рода дураків, таксамо, як і на землі.

Дуже велика шкода, що не маємо ніякого получення з Марсом, бо тоді ми знаиб, що там робить ся направду. А так ні ми, ні істоти з Марса не знають нічо про себе взаїмно і тому зовсім собі чужі. І як би так вони приїхали до нас з Марса, то розуміє ся вони нічого не знали би, що тут є на землі і що буде давніше. Таким гостям треба би щойно все докладно розповісти, щоби вони зорієнтували ся, в чім діло.

Але такими „ґістьми з Марса" являють ся також деякі добродії, які тепер приїхали до Чехії тай взагалі обїздять славянські землі. Тих гостий є більше, але ми довідали ся тільки про кілька таких гостий. Ось імена їх: **Дмитро Николаєвич Вергун**, голова „карпатско-руских" комітетів у Києві і Одесі, **Олександер Степанович Ґіжицкий**, член третої і четвертої Думи, **Ростислав Юрьевич Малов**, бувший державний секретар у міністерстві внутрішних справ, **Є. А. Ефімовський**, бувший редактор „Южной Русі" в Одесі, **князь Урусов**, бувший дипломатичний представник Росії в Софії, і инші.

Сї імена звісні з часів істнованя царської Росії. Про них не було опісля звістки, аж знов тепер, коли справа Колчака пійшла в гору і заговорено про відбудоване Росії, власники сих імен випливли знов на верх і плавають по „славянському морю". Розуміє ся, що се „славянське море" мусить бути засолене московською силою, бож сї панове розуміють єдність славянства так, що усі Славяни повинні би піддатись під московську команду. До тих панів треба зарахувати і панів з редакції часописи „Русское Дело", яка виходить у Празі, разом з автором статі в сїй часописи з 21. червня с. р. під заголовком „Кто такіе Карпато-Руси?"

Отож ся стаття, таксамо як і славянофільство згаданих панів, направджує на думку, що тут маємо до діла з людьми, які в тих, таких богатих на події роках не навчились нічого, і зістались такимисамими, якими вони були перед російською революцією і перед сьвітовою війною.

Для них мов би не було сьвітової війни, мов би не було російської революції, мов би не було українського визвольного руху і повстаня Української Народної Републики. Вони неначе гості з Марса, які не знають, що тут робило ся і робить ся на сьвіті, і думають, що царська Росія істнує дальше.

І тому люди з такого гурта виступають з перестарілим сьвітоглядом і повторяють давні нісенітниці. До таких належить і часто повторювана „істиннорусскими патріотами" нісенітниця, що українського народу не було, і його щойно в девятьдесятих роках минувшого століття видумали Німці і Австрійці.

Таку нісенітницю читаємо власне в згаданій „істинно-русскій" часописи „Русское Дело". І коли читаєш такі річи, то не знати, чи дивувати ся злобі чи дурноті людській. Одно й друге є певно у сего чоловіка, автора згаданої статі, і хиба тим пояснити зміст такої статі.

Бо яка-ж зрештою мета писаня таких нісенітниць? Чи йде о те, щоби український нарід обдурити? Чи може йде о те, щоби розбуджувати національну ворожнечу і не допустити до сього, щоби два славянські народи і дві держави, українська і московська, могли жити зі собою в згоді?

Але такі люди непоправні. Як що їх навіть останні роки не навчили чогось ліпшого, не навчили їх зрозуміти українства, то нема надії, щоби вонo було инакше в будучині. Сї люди зістануть ся все однакові, і вони цікаві тільки з історичного боку, яко живі документи „істинно-русского патріотизму" з царських часів. **Граф Бобрінський**, одна з головних особ між істинно русскими патріотами, теж жиє і він буде й на далі осередком свого гурта, як тільки большевики упадуть, а в Московщині замісць демократичного ладу настане істинно-русске правлїнє.

Тоді сї люди, які тепер являють ся ніби „ґістьми з Марса", найшли би теплєньке місце у „Союзі русскаго народа". Не буде сього, настане в Московщині по упадку большевиків дійсна демократія, так ліпше сим „гостям з Марса" дійсно вибрати ся в дорогу на Марс, або стояти в якім історичнім музею.

Д.

(З часописи „Шлях", 28. червня 1919).

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ДЕРРИ, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 113, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що в неділю, 27. липня, о годині 6-тій вечер, відбудеть ся спеціяльний мітинг в салі А. Королевята. На тої мітинг мають явити ся всі члени, бо є важні справи до полагодження. — П. Шафран, секр.

НОВА УКРАЇНСЬКА КНИЖКА В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ.

Накладом У. Н. Комітету появила ся в друку нова книжка в англійській мові про українські справи. Книжка має заголовок UKRAINE ON THE ROAD TO FREEDOM (Україна на шляху до волі) і має 19 уступів, які містять ся на 5 аркушах паперу (80 сторін).

Статі вибрані такі, що саме вони тепер вяжуть під пору. Є статі про Україну, про Галичину, про Холмщину і про теперішню боротьбу Українців проти ворогів сих наших країв, а також про дипломатичні і політичні заходи американських Українців і наших делеґатів в Парижи для тоїсамої справи. Крім того додано статю про знесене заборони на українське слово в Росії в 1905 році і два уступи літературного змісту.

Ся книжка буде дуже добре послужить для поінформовання англійського сьвіта в Америці і в Европі про відносини на Україні і про українські політичні домагання.

Ціна одного примірника сеї нової української книжки в англійській мові виносить 40 центів, а з почтовою пересилкою 50 центів.

Хто замовить 5 примірників, платить $2.25; хто замовить 10 примірників, або більше, не платить почти. Замовлення посилати на адресу:

UKRAINIAN NATIONAL COMMITTEE,
70 Fifth Avenue, Room 1008, New York City.
Український Народний Комітет.

УКРАЇНСЬКИЙ ПРОФЕСОР МУЗИКИ.

МОРІС І. ЕДЕЛЬМАН.

Дня 18. липня б. р. зайшов до нашої редакції п. М. І. Едельман і оповів коротенько історію свого життя та деякі пляни щодо своєї праці над музичним образованем американських Українців. З уваги на те, що ідея і молодеча завзятість шановного професора нам дуже сподобала ся, ми вважаємо за відповідне познакомити наших читачів з особою сього українського робітника, який на нашій народній ниві уже доволі визначив ся і якого щира й ідейна праця стане нам тепер у великій пригоді.

Пан Едельман уродив ся 1878 року в Ніжині, чернигівської губернії, на Україні. Його батько був з фаху годинникарем, але він сам сеї роботи не любив, а тільки завше співав. В 1889 р. батько п. Едельмана помер, а 11-літнього сироту забрали своями до Києва, де він далі співав свої улюблені українські пісні. Свояки п. Едельмана запримітили музичний талан малого хлопчини і дали його до музичної школи, у якій він перебував від 1890 до 1895 року. По упливі сих 5 років п. Едельман був добрим корнетистом, але грав переважно по українських театрах, як Кропивницького, Садовського, Саксаганського, Миров-Бедюха і инших. Від 1899 до 1901 року учив ся грати на ріжних инших інструментах (окрім корнета) і присвоював собі музичне знане (теорію, композицію і т. п.) В 1901 р. став дірігентом в українськім театрі Суходольського і Суслової, а тоді мав нагоду звидіти всі більші міста в Росії. В 1904 р., по вибуху російсько-японської війни, виїхав до Галичини.

В 1905 р. п. Едельман познакомив ся з управителем Українського Народного Театру в Галичині, Осипом Стадником, і хотів обняти в тім театрі дірігентуру, але його пропозицію відкинено з тої причини, що згаданий театр мав здібного дірігента в особі знаного загально Коссака. Пан Едельман поїхав тоді до Дрогобича, де дістав посаду професора музики в тамошній гімназії і при огневій сторожі. В Дрогобичи був до 1908 р. і через цілий той час ходив стало до української читальні, де читав українські газети, бо инших газет читати не вмів. В 1908 р. одержав посаду професора музики у гімназії в Бережанах і там навязав дружні зносини з відомим адвокатом д-ром А. Чайковським, з військовим лікарем Ковшевичем та з академіками: Глібовицьким, Лепким, Пашлавським і Бемком. Разом з усіми тими патріотами він положив немало праці для осьвідомленя українського селянства в Бережанщині. Познакомивши ся з Василем Романовом і з Федьком Штепованим з Гинович, він заснував у тім селі орхестру з 18 осіб, яка стала відтак славною у цілій Галичині. При помочи академіка Василя Ратича заснував подібну орхестру в селі Лісниках (з 24 осіб). Згодом запросив п. Едельмана до себе грецько-католицький парох в Козовій, о. Павло Свистун, і в тім місточку п. Едельман заложив парохіяльну орхестру, зложену з 30 осіб. Посол Т. Старух, почувши кілька публичних виступів згаданих орхестр, стягнув п. Едельмана до свого рідного села, Слободи золотої, і там п. Едельман заснував сільську орхестру з 22 осіб. Окрім названих місцевостий в бережанськім повіті п. Едельман заложив також сільську орхестру в читальни „Просьвіти" в Іщкові, підгаєцького повіту.

Усі ті орхестри пописували ся публично при всяких нагодах. На посьвяченю сокільського прапора в Тернополи в 1909 році відзначила ся сільська орхестра з Гинович, а на здвизі Соколів у Львові в 1910 році прославила ся орхестра з села Лісник. Зі Львова поїхала ся лісницька орхестра до Стрия, де запросив її о. Остап Нижанковський, а відтам на запрошене посла Д. Стахури до Самбора. На концерті в Самборі деякі передові Українці не хотіли вірити, що членами лісницької орхестри є прості чорнороби, але коли п. Едельман показав „невірним Томам" спрацьовані руки кождого грача, то вони тоді повірили, перепросили професора за свої підозріня і зробили цілій орхестрі та її капельмайстрови велику овацію.

Діяльність п. Едельмана між Українцями стала солию в оці Ляхам. Польські студенти бережанської гімназії почали провокувати свого професора музики і називали його „гайдамакою", а й сам директор сеї гімназії, Фронцкевич, дивив ся на него кривим і неласкавим оком. Місцева й околична „польонія" записала п. Едельмана в „чорну книгу" (п. Едельман називає сю книгу „білою", бо від того часу він дістав змогу працювати неподільно лише для українського народу, який він змалку дуже полюбив), отже п. Едельманови стало затісно між „культурними" Ляхами...

В тім часі академік Мосора з Рогатина (він скінчив гімназію в Бережанах) представив спосібности і діяльність п. Едельмана директорови української гімназії в Рогатині, М. Галущинському, і п. Едельман дістав посаду професора музики в сій нашій найславнійшій гімназії в Галичині. В рогатинськім повіті п. Едельман заложив сільські орхестри в Пукові і Бабинцях.

По переписці з п. Т. Свиридою і з п. П. Соломкою (оба родом з Пукова) п. Едельман виїхав перед війною до Америки, до міста Шікаго і тут познакомив ся найперше з о. Паздрієм на Савті, де заснував орхестру з 24 осіб, а в відтак пізнав ся з П. Моталом і з о. Струтинським та заложив орхестру на Норті.

В Шікаго п. Едельман у вільних хвилях став учитись анґлійської мови, а навчивши ся її, дав ся пізнати Американцям і осягнув між ними заслужене признане і славу.

Від 1. січня до 10. мая б. р. п. Едельман перебував у парохії о. Паздрія в Монесен, Па., і там дав з місцевою українською орхестрою концерт, про який тамошні американські газети розписували ся з великими похвалами. Монесенський парох, о. Паздрій, хотів п. Едельмана задержати конче у своїй парохії, але з причини неможливого воздуха (страшенні фабричні дими) і з причини недуги деяких членів своєї родини п. Едельман був приневолений покинути гостинні пороги о. Паздрія і знамениту українську орхестру, котра дуже добре поступала.

З Монесен п. Едельман виїхав до Нюарку, Н. Дж., де його спровадили знакомі йому ще зі старого краю люди.

• • •

Проф. Едельман має у своїй теці доволі спору колекцію ріжних старокраєвих і американських сьвідоцтв та ґазетних витинків про свої публичні пописи. З усіх тих сьвідоцтв і витинків видно, що п. Едельман є професором музики не тільки з імени, але що сей титул йому слушно належить ся. Ріжні люди (навіть політичні вороги) підносять згідно його небуденний талан, його музичне знане, практичну методу в научуваню, педаґоґічні спосібности, витривалість у праци і т. п. прикмети. Отже чужі люди оцінили як слід особу п. Едельмана, а тепер черга на нас, на Українців, для котрих він у своїм житю найбільше натрудив ся, тай ще далі хоче трудити ся.

Треба знати, що п. Едельман, як би тільки хотів, міг би бути паном. Се „панство" далиб йому кождої хвилї практичні Американці, які вже нераз робили нашому професорови знамениті фінансові пропозиції. Але що-ж, коли п. Едельман уродив ся на українській земли і є зараженний тою „хоробою", якою визначають ся многі наші патріоти. Він волить їсти разовий український хліб, ніж білу панську булку. З любови до української пісні, до нашої бувальщини і до сумної долї українського мужика п. Едельман вирік ся особистих користий, занедбує свою родину (жінку і семеро дрібних діточок), а все тільки мріє, щоби як найбільше прислужити ся українському народови. Чи його гарні мрії і задушевні бажаня сповнять ся бодай на склоні його житя? — Побачимо...

• • •

Шановний професор має дотично музичного образованя американських Українців дуже гарні й похвальні пляни, з якими він у своїм часї познакомить наш ширший загал. Покищо п. Едельман розпочинає друкувати в „Свободі" ряд статий п. н. „Дещо про інструментальну музику". Сі статі будуть появляти ся правильно в кождім суботнішнім числі нашої часописи. Ціль тих статий ясна — познакомити нашу суспільність із загальними музичними засадами та заохотити наших людий до тої галузи всесьвітної штуки, яка плине з серця до серця і ублагороднює найбільше закаменілих грішників.

Окрім того п. Едельман думає завести на стовпцях „Свободи" постійну „музичну переписку", у якій буде питаючим ся людям вияснятн всякі, хоч би і найдрібнійші музичні проблеми. Хто прим. хоче знати, як закладати музичні орхестри на смичкових чи дутих інструментах, як грати на якім інструменті, аби з него видобути чистий тон, як дати собі раду з ріжними музичними знаками і вимогами, як треба поборювати ріжні технічні трудности в музиці, і т. д., і т. д. — сей нехай віднесеть ся зі своїм запитом до редакції „Свободи", яка дуже охотно передасть сей запит п. Едельманови, а він відповість кождому вдоволяючо.

Пан Едельман належить до таких людий, котрі для загального добра дають себе використати. Питане, чи наш загал, з природи музикальний, буде мати охоту користати з доброї волї і услужности фахового музика.

УКРАЇНА В ПАРИЖИ.

(Від власного кореспондента „Українського Голосу". Кореспонденція спізнена).

Наша диплёматична репрезентація в Парижи збільшила ся о одного делеґата більше з приїздом 16. цьвітня до Парижа п. Арнольда Марґоліна з Одеси. Марґолін є по народности і по ідеольоґії Жидом, визначним банкиром, заступником міністра заграничних справ при українськім правительстві і членом висшого трибуналу тогож правительства. З огляду на великий вплив і на його широкі знакомства з фінансовим сьвітом західної Европи треба сподївати ся, що д. Марґолін буде великою помочію для української делеґації в Парижи. Замітною також річию з нагоди приїзду до Парижа д. Марґоліна є факт, що тутешна французька преса, яка все числить ся з фінансістами, дала д. Марґолінови місце в своїх органах на висказане своїх поглядів на українську справу. І так „Час" який є найповажнійшою французькою ґазетою, поміщує довше інтервю з д. Марґоліном, 21. цьвітня, на першій стороні п. н. „Російські події". Згадавши про приїзд нового члена української делеґації і про його визначне становище при українськім правительстві, як також про заходи д. Марґоліна в справі призняя аліянтами „Української Народної Републики", „Час" подає його оповідане про недавні події в Одесї.

„Я виїхав з Одеси ще першого цьвітня, де я перебував більше ніж півтретя місяця, яко делеґат від українського правительства, і яко такий вів переговори з військовою командою аліянтів, яка складала ся головно з французьких ґенералів і висших офіцирів. В той час ніхто навіть не подумав про полишене Одеси. В Одесї було понад 10.000 грецького війска і понад 20.000 всякого другого; на північ від Одеси коло Роздільної було поважне число румунського війска. По всім отже виглядам ніхто не думав про залишене міста, тимбільше, що військова і цивільна управа запевнила нас усїх що ситуація добра і що населене не повинно утїкати з Одеси.

„Дня 1. цьвітня я виїхав з Одеси до Ґалацу, відки я мав поїхати до Букарешту, щоби опісля їхати разом з ґенералом Бертельотом до Парижа. Дня 3. цьвітня на моє превелике здивоване я почув, що з Парижа, чи з Константинополя, вийшов наказ опустити Одесу.

„Для мене се новина була великим і неприємним здивованем. Населене Одеси в нормальних часах виносило 100.-000 мешканців, а перед самою евакуацією, через наплив людности, виносило близко 800.000 душ. Сей наплив людности складав ся зі збігців Росії, яка стогне під ярмом большевицьким, з лїдерів ріжних політичних партій, з промисловців, банкирів і взагалї з інтеліґентних людий, які бажають працювати для добра рідної країни.

„Що стало ся з сими людьми по занятю Одеси большевиками, один Бог знає.

„Коли я був в Одесї, большевизм вже тоді був в ній поширений; пропаґанда вела ся при сприяючих для них відносинах — а се підчас страшної дорожні поживи і взагалї житевих конечностий. Аліянти могли постаратись усунути дорожню, маючи богато кораблїв, на більшу доставу поживи й уреґульоване ціни.

„Підчас послїдних тижнів мого побуту в Одесї ціна поживи переходила всяке понятє. Приміром звичайний обід коштував в готели 50 рублїв, а в день евакуації Одеси тойсамий обід коштував 300 рублїв. Також тесаме щодо помешканя, якого за ніяку ціну не мож було дістати. Я перед виїздом з Одеси платив за маленьку кімнатку 1.500 рублїв на місяць.

„В лютім франк вартував в Одесї 2 до 2 рублїв і 50 копійок. Дня 1. цьвітня я сам заплатив в банку 5 рублїв і 75 копійок за один франк. В день евакуації ціна підскочила до 20 рублїв за франк, з причини великої паніки перед надходячими большевиками".

Кореспондент „Українського Голосу" дістав сими днями від українського консуля в Швеції лист, який буде інтересним і для заморської України. Ось він: „Впов. Добр. Меґас! — Ваш приїзд з далекого заокеанського закутка нашої коханої неньки України був для мене дуже веселою і радісною новиною. Вже не загине та Україна, якої сини, віддїлені від неї тисячами миль, не залишають праці над відбудованем її незалежного істнованя, її державности. Разом з тим зробили на мене гарне вражіне і сї вістки, які Ви заслали, а головно, що становище антанти супроти нас зміняєть ся на нашу користь, що також впливає богато і на Швецію, яка все була осторожна в проголошуваню своїх симпатій на якийнебудь бік підчас війни і т. д. Передайте, прошу, щирий привіт від мене усій заморській Україні і всїм другим Українцям в Парижи. Остаюсь з правдивою пошаною, В. Лоський".

Інтересною новиною являєть ся вислане диплёматичної української місії до Лондону, яку висилає Українська Директорія через Копенгаґу (Данія) до Анґлії. Членів місії є девять з д-ром Стаховським на чолї. Завданем сеї місії є представити анґлійському правительству домаганя Української Републики і просити анґлійське правительство о офіціяльне признане української держави. Двох членів місії говорить також по анґлійськи.

З днем 20. цьвітня почав ся в Амстердамі інтернаціональний конґрес робітничий, на який українська делеґація з Парижа вислала двох своїх відпоручників: д-ра Матюшенка і Петра Дідушка. Др. Матюшенко се бувший міністер здоровля при українськім правительстві, а Петро Дідушок є секретарем Директорії, а тепер секретарем при Українській Делеґації в Парижи. Оба вони були офіціяльними представниками на робітничім конґресі в Берні (Швайцарія) і внесли були на сїм конґресі резолюцію в справі самостійної України. Резолюція ся перейшла однодушною згодою конґресу. — Їх задача такасама буде і в Амстердамі. Додати ще треба, щоба повисці члени української місії є заразом визначними діячами в українській соціял-демократичній партії.

Одна визначна особистість в Парижі, якій я вповні вірю, звірила ся мені недавно з інтересними фактами дотично політики Франції супроти України і Росії взагалї. Зі сеї балачки виходить, що правительство Франції у своїй російській політиці стоїть в майже незрозлучній звязи з найбільшою фінансовою (банковою) корпорацією, а іменно Credit Lyonnais, яка держить понад 25 міліярдів франків російських бондів і других російських позичок. А що визначним директором Credit Lyonnais є власне один російський Жид, вихований уже в Франції, то сим фактом треба толкувати собі політичні блуди, які робила і робить Франція супроти нових національних держав старої Росії.

ДО ЛЮДИЙ ДОБРОЇ ВОЛЇ.

Шановні Українці і Українки, учасники манїфестаційного походу і віча, яке відбуло ся в Lyceum Hall в Пітсбургу дня 29. липня б. р.

Як з одної сторони радіємо всі тим, що пораз перший Пітсбурщина спільно виступила перед сьвітом і піднесла могучий голос протесту проти ляцького наїзду і погромів у східній Галичині, так з другої сторони повинніСьмо всі перенести ся в положене того чесного Українця з Ambridge, Pa., котрий яко син України приїхав зі своєю громадою на се манїфестаційне віче, та на галї загубив шістьсот (600) долярів. Гризжа совісти не повинна позволити тому, хто знайшов їх, затримати їх у себе, бо се керваниця тяжко запрацьована.

Тому манїфестаційний комітет просить отсим того, хто знайшов їх, звернути їх ласкаво на адресу предсідателя того комітету: Rev. E. Sydoriak, 109 7th St., S. S. Pittsburgh, Pa., розуміеть ся за відповідним винагородженем (50 долярів). Можна сподївати ся, що отся просьба повинна промовити і збудити співчутє в души того, хто знайшов згублену суму, та що він зверне гроші нещасливому батькови кількох дїтий.

Манїфестаційний Комітет.

Аркадій Аверченко.

ЗЛОЧИНЦІ.

Переклав М. Л.

Сплячого Бухвостова, комісаря другого відділу, збудили та замельдували йому, що мужики привезли до його розпорядимости спійманих Саву Шестихатку та незвісного, скриваючого своє імя і назвиско.

В рапорті громадська власть зазначила, що пересилані люди нарушили „карні постанови, предвиджувані на случай горожанських надужить"...

В дальшій части писар звичайною уже людською мовою повідомляв, що оба приловлені заховували ся в спосіб, заслугуючий на всяку критику. Шестихатка вдер ся до мешканя Жида, арендаря Зальцмана, потовк і поломив ціле його майно, зранив гачком його жінку, а хлопцеви відірвав ухо. Коли відставлено його до громадського уряду, побив війта, десятникови вибив два зуби, а його писареви хотів конче ушкодити передні кінчини.

Відірване ухо та два вибиті зуби пересилала громадська власть в залученю, завинені в стужілу, пересяклу кровю шматину.

Другого невідомого з назвиска чоловіка обжаловувано о те, що приловлений в огороді не вмів сказати свого назвиска, а підчас ревізії найдено при нім пачку проклямацій, бомбу та штучну руду бороду.

Комісар Бухвостов перечитав письмо, засвистав і потерши неголену щоку, пробормотів:

— Зьвірі — не люди.

І неможливо було з виразу його лиця пізнати, кого він мав на думці в сій хвили: чи мужиків, котрі перервали йому сон, чи Шестихатку, котрий відірвав ухо хлопцеви арендаря, чи незвісного, що занимав ся темними, таємничими та страшними справами.

Комісар відчинив двері з канцелярії до ждальні і кликнув на десятника:

— Впускай по черзі!

До покою увійшов високий чорний мужик у коротенькім кожушку, з вузкими калмуцькими очима, волосєм, що сторчало довкола наче вахляр, з ґузоватою костистою головою.

Мужик задержав ся біля стола та вдивив ся понуро в ніс свого роздертого чобота.

Комісар Бухвостов підійшов скоро ід ньому, енерґічним рухом руки штовхнув його в похилену голову та примикаючи очи, сказав:

— Добрий з тебе!... Ах ти Шестихатка! Не Шестихаткою тобі називати ся, але...

Комісар хотів сказати щось дуже забавного, що містило би в собі гумористичне переіначене назвиска Шестихатки, а заразом звучало би як насьмішка над його поступованем, але замісць того несподівано докінчив:

— Але гицлем!

Потім комісар змінив жартівливий тон на серіозний:

— Мельдують мені про тебе, що ти урядив погром арендареви, відірвав його синови ухо, побив війта, вибив десятникови зуби. Чи се правда?

Чорний мужик глядів хвильку зпід лоба на комісаря і загудів:

— Правда.

— Прошу — розложив руками комісар. — Він ще тут признаєть ся! Що тобі завинив арендар?

Мужик ще раз допитливо глянув на комісаря та вповів:

— Я Жидів усе бю.

— За віщож ти їх беш?

— Вони замучили Христа, не шанують властий. Я більше за непошановане...

— Гм... — завертів ся комісар. — В кождім случаю бити не маєш права.

— Бо якже то, — розложив руки мужик. — Я говорю їм: пождіть трохи, пан ґубернатор усіх вас вивішає, а він мені — ніби арендар — говорить: Що мені твій ґубернатор — я його за три рублї куплю!

— Чиж би так! Так сказав!

— Точно! Пожди, кажу, дізнаєть ся про твої слова пан комісар! А той, паршивий, сьмієть ся! Коли, каже, ґубернатор ваш варта три рублї, то комісаря за пів рубля мож дістати. А-а, кажу... так?

Комісар несподівано почав сьміяти ся.

— Отже... тоді... ти... с. синови... ухо?

— Звичайно! Справедливо. Бо гадаю собі: Коли ти оплюгавив мою власть, пана комісара, то чи я не маю права твому щеняти обірвати уха? Маю справедливо!

— Ха! ха! Ах ти... чудаку! Що за безпосередна натура. Але ти, однакож, от пишуть тут, цілий погром урядив. За віщо ти арендариху гачком побив?

— Вона, ваше благородіє, про вашу жінку невластиво висказала ся. Що ніби чесноти...

—А-а... усьміхнув ся зїдливо комісар. — Добре. Ми об сім поговоримо з арендарихою. От недобре лишень, брате, що ти війта образив і десятникови зуби вибив. За віщо?

— Вони також, ваше благородіє. Я кажу: Не важте ся брати мене, за пана комісаря я заступав ся. А вони до мене: А що-ж се за невидальце твій комісар? Виразно так сказали — невидальце! Запаморочило мене. Про власть так??!!Ну, тай я розмахав ся...

— Ха ха! Ха, ха! Бачу, що з тебе хлоп неабиякий... з засадами! А справу твою випадає уморити — занадто вже вона забавна... Йди з Богом, Шестихатко. Пожди! Горівку певно любиш, Шестихатко?

Комісар Бухвостов сягнув до кишені тай виняв пів рубля.

— Маєш... напий ся там денебудь.

— Справедливо. Я просив би, ваше благородіє, що ніби тих чобіт. Чи не найшли би ся які? Зовсім обдер ся вже з чобіт.

— Добре! Веселий з тебе хлоп. Дам тобі мої ношені. Всього зо два місяці носив. Отже ти її гачком?

— А мені се що? Парнув тай по всьому. З ними так і треба.

Комісар вийшов з канцелярії до спальні, а за хвильку виніс чоботи.

— От, — сказав — бери. Йди брате. Йди з Богом!

— Ваше благородіє! Може загортку яку...

— Но, но... йди вже! Досить з тебе! Не розлакомлюй ся. Гей, Парфієм! Випусти його, нехай собі йде. Давай сюди другого. Бувай здоров, Шестихатко. Кажеш — невидальце, говорять? Ха, ха! Ха, ха!

— Кланяю ся, ваше благородіє! Доброго здоровля бажаю!

Десятник впровадив другого чоловіка, привезеного мужиками, тай обдаривши його для порядку штовханцем в плечі, вийшов.

— А-а, соколику ясний! Літав ти, літав, от і пазур тобі замотав ся... Давно вашого брата не приключило ся бачити... Якже маєть ся ерфуртська програма?

Перед комісарем стояв невеликий крепкий чоловік з карком як у вола, в подертій джокейці, та опустивши отяжіло повіки, слухав мовчки.

— Розумієть ся о вашу соціяльну позицію нема потреби питати ся: лідіт, мелініт, нітроґліцерина тай тому подібний шнур Бакфорда...

Потім, зміняючи тон, глянув комісар у лице незнакомого та спитав сухо:

— Спільники є?

— Не було — стиха відповів незнакомий.

— Но, розумієть ся. Я був сього певен! Що-ж, пане буритєлю... Зьвір з вас розумієть ся червоний: до міста нам з вами треба буде їхати. Ге?

— Та прецінь я з міста.

— От що?... Який же се вітер заніс вас до сінюхінських огородів?

— Пощо мені сінюхінські огороди? Я до Боркіна їхав, ваше благородіє!

— Но, розумієть ся! Значить ся, що війт і писар і мужики оклеветали вас? Бідненький!

— Чорт отуманив, коли вже так сказати!

— Чи може бути? Що кажете! Перший раз чую про участь того пана у ваших організаціях... А може й на вбийство ішли ви, добродію, не самі через себе, але під впливом намови того конспіратора.

— Прецінь убийства ніякого не було! Я хотів тільки так... налякати.

— Алеж розумієть ся! Кинути її під ноги, легкий перестрах і нервове потрясене... Ха-ха! Ваша плятформа предвиджує очевидно любов і великодушність у відношеню до ближних? Гм? Що-ж мовчите, добродію?

Незвісний проступник переступив з ноги на ногу й повів:

— Я був пяний!

— Що-о-о?

— Пяний був. А вони... За сіно... трийцять копійок. Якже се може бути?

— Яке сіно? Що ви?...

— Їх сіно ніби. Я говорю їм: у Бога ви не вірите. А вони: Чи віримо, чи не віримо, а без заплати Васьки не випустимо.

— Нічого не розумію! Що за Васька?

— Чурґієвський. Я їхав на чурґієвськім. Так мені тяжко зробило ся на серци! Ах, ви, кажу, сякі-такі... Слід по вас загине...

— Пожди, пожди, приятелю! Нічого не зрозумію. Комуж то ти так сказав?

— Арендареви.

А що-ж бомба має до сього?

— Бобма. Нічого.

— Отож пощо-ж ти тут, до сто чортів, вмішав арендаря? Бомбу відкіля взяв?

— Я її не брав, ваше благородіє. Пощо нам... чужого не треба.

Комісар зчервонів ся.

— А ти хто такий?

— Власне чурґієвський. Вони: — трийцять копійок, каже, жадаємо. Якже се? Де таке право, щоби за зогниле сіно? От і пійшло...

— Що пійшло?

— Від пяного чоловіка, чого можна сподівати ся, ваше благородіє? Звісно, нічого.

— Ти, братіку, щось хвостом крутиш... Дурного граєш!

— Я теж і дурний. Чиж мудрий буде жиденятам обривати уха? По пяному. А коли прохмелиш ся, дивиш ся — та-а-к... Загуляв ся!

Комісар Бухвостов прискочив до незнакомого й ухватив його за горло.

— Ти... ти... як ти... називаєш ся?

— Я ніби? Сава. У Чурґієва за слугу. Сава Шестихатка по імени.

Комісар Бухвостов віпіхнув Саву тай з ревом впав до ждальні.

— Пійшов? Ви пустили лотра?!

Лишивши ся сам, ошоломлений Сава підніс брови та сказав, звертаючи ся до портрета в золочених рамах.

— От і маєш... Не випєш — нічого, а випєш і зараз попадаєш у захват: тому ухо з корінєм видер, тамтому зуби... Коли вже з такою вдачею то ух, брате Шестихатко, жиденята для тебе не настарчать. Добрий з тебе!

МЕДУГИ-МУЩИН

Я є одинокий специяліст недуг мущинських в Пітсбургу, котрий говорить по українськи.

Найдовше істнуючий, найуспішніший і заслугуючий на довіре специяліст недуг мужеських, котрий уєсе своє знане і довголітну практику віддає для услуги недужих.

DOCTOR LORENZ
11. поверх, фронт. 76-89
644 Penn Ave., Pittsburgh, Pa.
Урядові години: Щодня від 9. рано до 8. веч. В пятниці від 9. рано до 5. веч. В неділі від 10. до 2.

ЩО СЕ Є ПАТЕНТ

Хто може отримати патент. Як отримати патент і много инших потрібних і цінних інформацій находить ся в моїй українській книжці. Пишіть по неї днесь, а отримаєте її даром. — Пришліть мені модель або рисунок Вашого винаходу до провірення і видання Вам моєї опінії. — Я маю 30 літ досьвідчення яко патентовий адвокат і можу провадити Вашу патентову справу як найкорисніще для Вас. — Стережіть ся нерегістрованих патентових фірм. Удавайте ся лише до РЕГІСТРОВАНОГО патентового адвоката. — Пишіть днесь до свого адвоката: 73с88

A. M. WILSON,
REGISTERED PATENT ATTORNEY,
Victor Bldg., Washington, D.C.

МОЧОВІ ВІДХОДИ
ратує в 24 ГОДИНАХ
Кожда капсулка має напис „MIDY"
Уникайте підробок

ДР. ІВАН СМІТ

ЛІКАР УКРАЇНЕЦЬ. — СПЕЦІЯЛІСТ ОПЕРАТОР.

ДОКОНУЄ НАЙТЯЖШІ ОПЕРАЦІЇ МУЩИН, ЖЕНЩИН І ДІТИЙ, СПЕЦІАЛЬНО ПРОЛУКЛИНУ (Т. Є. КИЛУ), ЛІЧИТЬ З ЛЕВНИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМ, НЕДУГИ ЖОЛУДКОВІ, СЛІПУ КИШКУ, ГЕМОРОЇДИ, ГРУБІ ЖИЛИ НІС, ГОРЛО, УШИ І ИНШІ НЕДУГИ МУЩИН І ЖЕНЩИН. ЄСЛИ ХТО НЕ МОЖЕ ПРИЙТИ ДО МЕНЕ, ТО НАПИШІТЬ ЛИСТ І ОПИШІТЬ ВСЮ ВАШУ НЕДУГУ. ЗАЛУЧІТЬ МАРКУ НА ВІДПОВІДЬ. 59—

Dr. JOHN SMITH, Jr.,
327 E. 17th Street, New York, N. Y.
Години урядові: 12—2 попол. і від 6—8 вечер, а в неділі і сьвята від 10-ої рано до 2-ої пополудни.
Телефон: Stuyvesant 4492.

РЕЛІГІЙНІ ОБРАЗИ

першорядної артистичної роботи, портрети великих українських мужів, копії знаменитих сьвітських картин, ілюстрації до книжок і журналів і ріжні символічні рисунки виконує український артист-маляр ВОЛОДИМИР А. СИРОТЕНКО за можливо дешеві ціни.
Адреса: 8с—
V. SIROTENKO,
2156 Hughes Ave., Bronx, N. Y.

НАДЗВИЧАЙНА ОФЕРТА
Для ослаблених мущин.

Потребуєте післати нам лише 50 центів

Ослаблені мущини як також нервові відзискують радикально і раз на все свої сили через уживане средства NOVO. Є се можна сказати, чудове средство, яке вилічило вже тисячі недужих мущин. Коли Ви є недужі, коли долягає Вам нервове ослаблене, коли утратили силу, коли маєте меланхолію, ниючі руки, поти, біль голови, завірт, диспепсию, слабість нерок або иньші недуги каналу уринового вепривнені сни, болянь стрічаєтесь з людьми, як се робить другі, то вістанете здоровий при помочи средства NOVO. Се средство в розмірно коротнім часі зробить Вас сильним, здоровим і щасливим, так що будете ясні уживати всіх приємностий житя. На доказ і для переконання Вас о сім, що NOVO средство не ліпше від іньших, вишлемо Вам ДАРОМ таку скількість сего средства, що Вам вистане на 15 днів, наколи пришлете нам свою адресу і лиш, як також 50 центів у почтових марках або готівкою на оплату почтової пересилки і опакованя. Просимо звернути увагу на се, що се є мала пробна пачка, але комплетний запас, вистарчаючий на 15 днів, який дуже часто вистарчав на лічене. Офера в такім виді не справедлива вже довго. Пишіть нам ще днесь, бо наколи будете вагатися, в якій Ви читали се оголошене в чи вишлемо Вам сейчас вгадане средство. 115с—

NOVO COMPANY, Dept. 33,
BOX 4000, PHILADELPHIA, PA.

ОГОЛОШЕНЄ.

ТАБЛИЦІ, до походу з відповідними написами відступить Комітет кому потреба до устроєня манїфестації.

Сї таблиці коштували $48.00, однак на жаль ужити ми їх до походу не могли, бо власти міські заборонили.

Хто потребує, то радо відступимо а належитість після вподоби просить ся висилати в імени Маніф. Ком. в Пітсбург, Па., на фонд оборони Галичини до Гол. У. Н. Комітету в Ню Йорку або на руки підписаного. 88

ЗА МАНІФ. КОМІТЕТ:
J. Choma,
705 Mint Way, S. S. Pittsburgh, Pa.

ПОЗІР! ДІТРОЙТ І ГАМТРАМК, МІШІГЕН.
ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

— устроює —
Товариство „Згода", від. 20 У. Н. С. в Гамтрамк, Міш.
в Українській Хаті під числом 22 Грейлінг
В СУБОТУ, 2. СЕРПНЯ С. Р.
Початок о годині 7-мій вечер.
ВСТУП 35 і 25 ЦНТ.

Просить ся о численну участь. Музика буде пригравати першорядна.
За добру забаву ручить
88 КОМІТЕТ.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ З ЙОНГСТАВН І ОКОЛИЦЯ. ПОЗІР!

Заходом читальні ім. Т. Шевченка відограєсь представлене
В НЕДІЛЮ, 27. ЛИПНЯ 1919 Р.
на Савт Сайд, в гали Українського Клюбу, під ч. 628 Френклін Евеню,
АМЕРИКАНСЬКИЙ ШЛЯХТИЧ
образ з житя українських робітників в 4-ох актах, написав Стефан Макар.

ДІЄВІ ОСОБИ:
Іван Розвага ....А. Ляшевич
Євка, його жінка ....П. Гармич
Маруся, їх дочка ....О. Сирота
Михайло Чорний (Словак) ....
.........................В. Гресько
Анна, його жінка ....А. Маркив
Джорж Шибайголова ....Н. Н.
Гриць, молодий майнер...І. Сибидло
Василь, молодий майнер...М. Ганиш
Данько, молодий майнер...Н. Щурко
Петро ....І. Семирка
Зузі ....А. Сиротяна
Детектив ....А. Тимочко
Річ діється в малій осаді копальні угля в Пенсильванії.

Початок точно о год. 7.30 вечер.
Режисер І. Павловський.

Українці! В кого беть ся еще хоч троха українське серце та почуваєсь приналежати до великого українського народа, той повинен явитись в згаданий день враз з своїми свояками і товаришами та своєю присутностию помочи нашій народній праці на поле просьвіти. Віримо, що не буде Українця і Українки в Йонгставн, Огайо, котрі би не прибули на се представлене, бо вступ лишень для кождого 50 центів.
88 ЧИТАЛЬНЯНИЙ КОМІТЕТ.

УГЛЕВІ МАЙНЕРИ.

Hazel Mine, положена в місті Canonsburg, Pa., в якій замешкує 15.000 мешканців, віддалений 29 миль від Пітсбурга, потребує додатково 100 ладовачів. Значить чисто Українців в тій місцевости. Угле є около шість стіп грубе. Нема води. Юнійна платня. Нові вигідні доми мешкальні на чотири і пять кімнат за $7.00 і $9.00 місячно. Беріть Panhandle поїзд до Canonsburg, або Washington Car, яка відїздже до Пітсбурга що години. Висядьте при Ashland і Pike Streets. Голосіть ся до Richard Wilson, форменна майни. 8вс100

HAZEL MINE,
Canonsburg, Pa.

ФАРМИ НА ПРОДАЖ!

50 акрова фарма ярипова в стейті Ню Джерзи, 39 миль з Ню Йорку, з чого 10 акрів доброго, грубого ліса і пасовиска, ріка перепливає попри фарму, 2 саді, один старий, 48 дерев овочевих і молодий 50 дерев, 39 акрів обсаджених і обсіяних, 9 акрів кукурузою, 1¼ акра солодкою кукурузою, 5 акрів жита, 7 акрів вівса, 6½ акра бараболь, ½ акра солодких бараболь, 1 акер фасолі всілякого сорта, 1 акер капусти вчасної, 1 акер капусти пізної, 1¼ акра волоскої капусти кучерявої „Савой", ½ акра паприки, 1 акер ватер мелонс, муш мелонс, пумкінс, ¼ акра хріну, ¼ акра цебулї, 1 акер раної і пізної моркви, 1½ акра бураків, ½ акра бруквы, ¼ акра огородовини. Дім новий, 5 кімнат, з доброю пивницею, стайня на 4 коні і 3 корови, курник на 1.000 курий, кошниця на кукурузу і 1 тона кукурузи з тамтого року, кілька малих курників, хлів на 35 свиней, машинерія, 3 плуги (4cultivators), soil cutter, 1 віз, 2 косярки, машина до копаня бараболь, сівярка, до садженя кукурузи, 3 вози, 2 повози, 2 борони, залобні, сані, грабарка і всіляка яка лише потрібна машинерія. Всьо нове, 3 добрі коні вартости $750, 1 корова, 1 ялівка 1½ річна, 6 свиней $35.00 штука, 1½ ваги (scale), 100 курей молодих і старих, разом 20 качок, крілі, всіляка упряж і много дрібних річий. Сіно в стайні і шопі, має бути засіяних до 5 акрів гречки. До міста Jamesburg, N. J. (3.300 мешканців) 2 милі, з фарми близько до 4-ох стаций зелізничих. Penn. R. R. є найближчою стацією, 10-12 мінут ходу, всьо можна добре продати в місті, 9 миль до Перт Амбой, 8½ до Ню Брунсвик. Тут можна з Ню Йорку $1.35. Ціна $6.500, готівки потрібно до $3.000, решта на пару літ на сплату після умови. Властитель Українець. Ціна за голу фарму $4.500 $2.000 вплати. Жінок інвентар, машинерія і збіжа з поля варта около $3.500.

Крім того маємо на продаж инші фарми в ціні $2.000. 89-90

FARMA CO., O. H. Drock,
49 E. 7th St., New York, N. Y.

ЧИ ВИ Є ХОРІ?

Єсли терпите на яку хоробу, без ріжниці як довго і лікар не міг Вас вилічити, ПРИЙДІТЬ ДО МЕНЕ. Я ПОЛІПШУ ВАШЕ ЗДОРОВЛЄ.

Віддаль або брак гроший най не встримує Вас. Богаті як і бідні одинаково будуть обслужені. Я є найславнійший в Пітсбургшині специяліст і лічу мущин вже від богато літ. Маю найлїпше заосмотрене бюро, включаючи Х-Рей машину, через котру можу Вас переглянути, як через зеркало. Маю власний департамент дрогерії, де знаходять ся тутешні і імпортовані лікарства. НЕ НАДУМУЙТЕ СЯ, але зараз прийдіть до мене, як до приятеля. Говорю Вашою мовою. Одна візита переконає Вас, що я можу для Вас зробити.

Посідаю специяльні ліки на хоробу крови і лічу слабости в протягу кількох днів. Я вилічив тисячі випадків слабости мущин, хороби скірні, ревматизм, хороби жолудка і утроби, сверблячка, гемороїди і всї хронічні слабости. 79св91

ЦІНИ УМІРКОВАНІ.

Prof. Dr. H. G. BAER
311 SMITHFIELD ST., PITTSBURGH, PA.
НАПРОТИ ПОЧТИ.
ВАЖНЕ! — Витніть се оголошене і принесіть його зі собою.

ЩОСЬ НОВОГО

ЩОСЬ ЦІКАВОДО ДЛЯ КОЖДОГО катальог з описом як люди доробились маєтків, як стали великим чоловіком. Щось інтересного для кождого 85с— Каталог сей висилаємо ДАРОМ. Адресуйте:
BOX 2, STA. M, NEW YORK CITY

50

ріжнородних фотографій, розміру почтових карток з найкрасшими женщинами, вишлесь по одержаню $1.00. Вдоволене запевнене.
NATIONAL SALES CO.
Sta. D, Box 90, New York, N. Y. 85с94

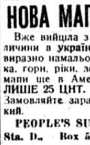
НОВА МАПА ГАЛИЧИНИ

Вже вийшла з друку нова мапа Галичини в українській мові. На ній є виразно намальовані всі міста, місточка, гори, ріки, зелізниці і села. Такої мапи ще в Америці не було. ЦІНА ЛИШЕ 25 ЦНТ. (Приймаємо марки) Замовляйте зараз, бо наклад невеликий. 81-91
PEOPLE'S SUPPLY CO., Dept. 1,
Sta. D., Box 51, New York, N. Y.

ПОЗІР! НЮ ЙОРК! ПОЗІР!
ІВАН БЕРЕЗА,
COMMERCIAL PHOTOGRAPHER
207-209 E. 96th St., New York, N.Y.

Виконує по дуже приступній ціні всяку роботу, яко входить в обсяг фотографічної штуки. Знимає на вільнім воздусі фотографії груп і поодиноких осіб. Приймаємо портрети до побільшеня і малюю рухом. За вдоволене ручить ся. 88с105

МЕДИЧНЕ ЛЯБОРАТОРІЮМ
СВ. МИХАЇНА

поручає слідуючі цінні ліки:
Крем і мило до украси тіла $1.25
Средство на поріст водося $2.00
Средство на усунене волося $1.00
Средство на поріст вусів... $1.00
Фарба на сиве волосе ... 3.00
Лінімент на егзему і сверблячку ... 2.00
Св. Михаїла бальзам на шлунок ... 2.00
Пігулки на ревматизм і біль голови ... 2.00
Лінімент против ревматизму 2.00
Бальзам на катар жолудка 2.00
„Перепіс" на досил Вам з наданя Вам лішого апетиту ... 2.00
Бальзам на біль голови і нервовість, бутелька по ... 2.00
Пишіть по каталог. — Всі листи враз з грішми адресуйте до:
ST. MICHAELS MEDICINE CO.
Dep. D, Carlstadt, N. J.

ЩОСЬ НОВОГО

Тут представлено найвигідніший Кишеневий Сет всяких практичних знарядів

Знаряди надають ся до всякої роботи, зроблені з найлїпшої сталі, міцні до всякого ужитку. Цілий Сет є уміщений в скіряннім пакеті так щільно, що не схудитє Вам ніякої невигоди в кишені. Ножик, пилочка, пильник, долотце, сверлик, рівнак до сейчасного ужитку, в одній хвилі можна їх зложити або розібрати. Тільки так Вам як рідко можна ці кожним знарядом ужити, тай а знаряди добрі для ручної роботи, головно для фармерів, ґульки, подорожи; в хаті і в шапі. Ціна лише $2.25, три за $5.00. Уживайте їх через 10 днів, а коли Вам не подобаєсь, то скажіть, а ми звернемо Вам гроші. Замовіть сейчас, нині.
NATIONAL SALES CO., Dept. 50,
Sta. D, Box 90, New York, N. Y. 86с94

ПОСИЛКА ПОЖИВИ ГОЛОДУЮЧИМ!

Уже можете помочи своїм родинам у старім краю, що помирають з голоду. З КІНЦЕМ ЛИПНЯ ВИЇЗДЖАЄ ПЕРШИЙ КОРАБЕЛЬ ДО ПОРТІВ ОДЕСИ І ГАЛАЦУ та повезе поживу на УКРАЇНУ, БУКОВИНУ І СХІДНУ ГАЛИЧИНУ.

Поживу посилаємо пачками, а в кождій пачці є:
5 ФУНТІВ ЦУКРУ
5 ФУНТІВ РИЖУ
10 БІЛЬШИХ ПУШОК ЗГУЩЕНОГО МОЛОКА
5 ФУНТІВ КАВИ
1 ФУНТ ЧАЮ
5 ФУНТІВ МИЛА
3 ФУНТИ ТОВЩИ (ФЕТУ)
3 ТУЗИНИ БУЛЬОНУ НА ЗУПУ.

Кожда пачка буде обезпечена на всякий морський, воєнний випадок і крадіж.

Така пачка живности уже з опакованєм, коштами асекурації і висилки коштує лише 15 дол. 50 центів. Дві пачки 30 долярів. Можемо дати товари по такій низкій ціні тому, що достарчають товари за дозволом уряду і від найбільших американських вивозових фірм Acker, Merall and Condit Co. Вона має широкі звязи із перевозовими компаніями, котрі мають певне довіре, що потрафлять доставити пакунки до кождої місцевости в Галичині і Буковині. При замовленю подайте імя і прозвище того, кому посилаєте, село або місто, почту, повіт, край чи губернію; державу не подавайте, бо се зробимо ми самі. Подайте також свою докладну адресу. Моні-ордери, чеки та замовленя висилайте на адресу:

UKRAINIAN EXPORT COOPERATIVE,
318 BROADWAY, NEW YORK, N. Y.

УВАГА: УКРАЇНСЬКА ЕКСПОРТОВА КООПЕРАТИВА уділяє даром поради, як висилати ЛИСТИ ТА ГРОШІ для родин в занятій части Галичини та Буковини. ПЕРЕСИЛКА БІЛЯ І ОБУВИ ЗА НИЗКОЮ ОПЛАТОЮ. Ціна за пару дуже добрі військові черевики. ПОВНА ҐАРАНЦІЯ. 9 долярів за 33

ХОРІ ЛЮДИ!
ЧИ НЕ СТРАТИЛИ ВИ ТЕРПЕЛИВОСТИ, ЗАВДЯКИ ВАШІЙ НЕДУЗІ.

З дня на день з року на рік віддаю лікарські услуги Українцям. Представте собі скільки хорих я уже вилічив та скільки хорим я управив житє. Коли Вам житє надоїло задля пробування ріжних лікарств і коли Вам нічого не помогло, а Ваш стан здоровля стало погіршуєсь, старайтесь сейчас звернутись до

Dr. LEONARD LANDES

Він Вам цілковито даром порадить, що Вам робити, аби Ваше житє охоронити і пояснить Вам о Вашій недузі. Лічу уже через 20 літ з великим успіхом всі недуги, як: ослабене, затроєне крови, недуги жолудка, серця, нервів і т. д. 115-128

Недуги полові і нервові лічу за помочию електричних апаратів і „Х лучів", через які переглядаю Ваші внутрішности. Не кождий лікар посідає ті апарати, длятого, що вони дуже дорогі. Не відкладайте на завтра а сейчас приходіть до знаного всім

Dr. LANDES, 140 East 22nd Street (межи Lexington & 3rd Ave.), New York.
Telephone Gramercy 2823.
Години принять: від 10 рано до 7. вечер. В неділі від 10. рано до 3. пополудни.

ПОЗІР! ПАЛМЕРТОНЦІ!

Заходом Кружка Драматичного при церкві св. Володимира
— відограєть ся —
ВИХОВАНЕЦЬ
В НЕДІЛЮ, 27. ЛИПНЯ 1919 Р.
Початок о годині 7-ій вечер.
ВСТУП 50 ЦЕНТІВ.

ДІЄВІ ОСОБИ:
Катерина ....п-ні Н. Н.
Івась ....М. Онушка
Наталка ....М. Крайовська
Олеся ....п-ні Боберська
Омелян ....п. Прокопишин
Семен ....п. Н. Н.
Сват ....п. Н. Н.
Гість I. ....п. Хоміцький
Гість II ....п. Куба
Прося ....п-ні Н. Н.
Дуня ....п. Стамі
Дяк і школярі ....п. Н. Н.
Управитель п. В. Романків.

На се представлене запрошуємо всіх до численної участи. 88

БЕРВІК, ПА.

Заходом товариства „Січ" в Бервік відограє ся представлене
КАПРАЛЬ ТИМКО
або
ЩО НАС ГУБИТЬ
народна мельодрама в 5-ох актах, І. Мидловського
В СУБОТУ, 2. СЕРПНЯ 1919 Р.
в гали Малярській на Фріас Евеню.

ДІЄВІ ОСОБИ:
Тапас Нагірний....п. Дм. Лехновський
Гафія, його жена..п-ні Анна Мотичак
Оля, їх дочка........п-на Анна Рибак
Тимко Капраль...п. Гавр. Лехновський
Василь, вояк............п. Мих. Грещук
Прокіп Горішній, війт..............
............п. Павло Лехновський
Михайло Штудерний, писарчук..........
............п. Павло Жабич
Балтазар Скоропицький, писар......
............п. Павло Яремкович
Гершко, арендар........п. Іван Дубіль
Микита Джус, селянин...п. В. Дрофич
Панько Кобрів, селянин...п. Іван Роль
Михась, парубок............п. Теод. Крись
Дівчата, парубки, селяни.
Діється в берецькаськім селі.
Режисер п. С. Данильчук.
Початок точно о годині 7-ій вечер.
Вступ: 50, 35, 25 центів.

Отсим запрошуємо Вас до численної участи. — КОМІТЕТ. 88-89

ПОЗІР! ПОЗІР! ПОЗІР!
БЕЙОН І ОКОЛИЦЯ.
В НЕДІЛЮ, 27. ЛИПНЯ 1919
відбудеть ся
ЗАХОДОМ ТОВ. СПІВАЦЬКО-ДРАМАТИЧНОГО КРУЖКА ІМ. ЛИСЕНКА
ВЕЛИКЕ ПРЕДСТАВЛЕНЄ
МАТИ НАЙМИЧКА
драма в 4-ох діях
В ЦЕРКОВНІЙ ГАЛИ ПІД Ч. 24 ІСТ 25-та УЛИЦЯ.
Початок точно о 7.30 вечером.
Просить ся о численну участь.
87-88 Комітет.

ОГОЛОШЕНЄ.

Братерську поміч оказали робітники і приятелі з Дітройт, Міш., спомагаючи дрібними складками нещасливого калїку Дмитра Гору, котрий в наслідок випадку втратив ногу і оставсь без помочи в часі своєї довгої хороби. Для зложене ним ріжні з одного люду, зложено на руки п. В. Григоца $80.25.

На сю суму зложили слідуючі жертви: Т. Карпюк і І. Ткачук по $5.00; Г. Бажан, М. Олійник і Т. Піпук по $3.00; Т. Павлюк, В. Різник, Т. Ілько, І. Григоца, С. Гнатюк, В. Марковський, М. Снятинчук, В. Морган, І. Малик, М. Макідон, Н. Смерека, С. Глібка і М. Руснак по $2.00; М. Олійник $1.25; М. Малик, І. Тодоришук, М. Боянковський, П. Федорищин, Е. Кіжевський, Г. Бабюк, Т. Флорисько, Т. Заторський, Г. Гулька, А. Медвідь, М. Тарба, П. Запарнюк, З. Лучка, І. Дмитерко, І. Терновський, Н. Скакун, В. Чорновола, В. Клевчук, І. Кудринович, Г. Магделинюк, П. Бурик, М. Бурик, М. Гулій, М. Олар, П. Кіфорин, С. Крушницький, І. Смерека, І. Болдир, С. Шастал, М. Шастал і Н. Момчуленко по $1.00; Г. Лазаренко, І. Косович, І. Гуцул, В. Флорисько, С. Жолдак і Т. Григорович по 50 цнт. — Разом $80.25.

W. Grigoca,
833 Junction Ave., Detroit, Mich.

Коли би Вам сказав хтось, що в певнім місци можете найти $10.00, то чи Ви не пішли би? Тут вказується нагоду, бо зощадите $10 до $15 на кождім убраню або плащи купленім у нас.

Коли одначу ще штормових купувати у нас, то я не бачу причини задля якої Ви не мали би заощадити собі малину, купуючи просто у нас. Робимо всілякі убрання і плащі на замовлене. Тепер ми дістали 5,000 ярдів синього серджу, гарні сукна і плащі, а тепер купуйте Вам убраня і плащі в наших умовах. Зощадите Вам $10 до $15. 88с

S. LEVINE,
471 Clinton Ave. N., Rochester, N. Y.

ПОЗІР УКРАЇНЦІ!
Від десяток літ знана Вам фірма банкова
HENRY J. SCHNITZER STATE BANK
(Під контролею правительства держави Ню Йорк)
має честь повідомити, що таксамо як давнїйше, так і тепер:
Пересилає гроші,
Продає шифкарти, і
Полагоджує другі справи, входячі в обсяг діланя.
Пишіть по інформації, або приходіть на адресу:
HENRY J. SCHNITZER STATE BANK
141 Washington Street, New York City.

ЗГУБЛЕНО І НАЙДЕНО.
ДОБРІ ВІСТИ ДЛЯ НЕДУЖИХ.

Я терпів більше як 12 літ на долегливі болі голови, нервовість, болі в хребті і жолудку, мав лихий апетит, ослабене і запір. Я ходив з труднощами. Я радив ся кількох лікарів, однак здавалось, що вони не були в силі розпізнати мою недугу і не могли помочи мені.

Одного дня я перечитав оголошене д-ра Ганнона і я віддав себе сейчас під його опіку. Без жадної втрати часу від мого заняття, він дав мені поміч за першою візитою і мені поліпшалось. Тепер по 3-місячній опіці я повернув до здоровля. Всі болї уступили. Я можу добре ходити, і коли передтим я міг заледви дещо їсти, то тепер я маю чудовий апетит і мені все їм смакує. В дійсности мій стан є так знаменитий, що Ви майже не повірили би що я був хорий.

Я є вельми вдячним сему знаменитому специялістови і складаю радо сю заяву, щоби і другі могли пізнати який добра він робить для недужих людий.

ПАВЛО КОВАЛИК,
723 Willow Ave., Hoboken, N. J.
Aug. 11, 1918.

Читайте понизше оголошене д-ра Генона.

ЧИ ВИ Є ХОРІ?

Коли терпите на якусь нову скомплікованую або застарілу недугу а потребуєте помочи специяліста

ПРИЙДІТЬ ДО МЕНЕ — А Я ДОВЕДУ ДО РЕЗУЛЬТАТУ

скоро, тривало і за малу нагороду, без ніякої перерви у Вашім занятю. Мої офіси находились через довгі роки в тім самім будинку, і мене знають як осторожного, ревного і успішного специяліста. Одна візита в моїм офісі і точна екзамінація упевнить Вас, що я зверну Вас на дорогу яка веде до здоровля.

КСЛИ ВИ ТЕРПИТЕ

хроїчні болї голови, заворот голови, приводи, маячить ся Вам в очах, слаба память, слабі і непевні нерви, безсонність, болі в карку і хребті, ревматизм в суставах, слабість горла, шкірні кінчини, недомагання жолудка і кишок, неврастічні болі, виступи на язику і запір, прийдіть до мене.

ПРИМІНЮВАНЄ ЕЛЕКТРИКИ, ЗАШКІРНІ ВСТРИКУВАННЯ І ІНГАЛЯЦІЙНІ МЕТОДИ УПЕВНЯТЬ ВАС ПРО УСПІШНІ ВИСЛІДИ ЛІЧЕННЯ

Порада зовсім даром.
Прийдіть нині. Не відкладайте.
Dr. HANNON
СПЕЦІЯЛІСТ
116 E. 14th Street, New York, N. Y.
Напроти Tammany Hall.
Години офісові: Денно від 9. рано до 4. попол.—Вечер: від 6. до 8. В неділі і празникі сьвята: від 10 до 2 в полудне лише.
Осібний почекальний покій.

ФАРМИ! ФАРМИ!

РОДИМЦІ! Ми, Іван Кульчицький, Василь Яворський, Михайло Заловецький, Іван Купровський, Т. Левицький, М. Ткач і богато йнших купилисьмо фарми через нашого Українського нотаря А. Филипчака і як він нам описував так і всьо було на сих фармах. Околиця тут красна, земля добра, родить ся всьо, так як у нас в старім краю. Отже хто лише з наших людий хоче фарму купити, нехай зголосить ся до него. Він є тут знаний довгі літа як справедливий чоловік. Дорогі Родимці, як прийдете до Rome, N. Y., а на дипі буде Вас питав якийсь поляк (мазур або иньший його помічники) то скажіть йому що то не його діло і сідайте зараз на стріткару і їдьте просто до міста, а в місьті мене найдете. 82с92

А. ФИЛИПЧАК,
306 ST. GEORGE ST., ROME, N. Y.

Добра порада.

Коли не можете смачно їсти або твердо спати, коли відчуваєте певну отяжілість — тоді очевидно Ваш жолудок, печінки, нирки або кров попадають в неладу. Найліпший і найвірніший приятель недужих є Болгарський Чай на Кров. Ціна почтою є $1.25 за одну велику для родини виставчаючу коробку, або 3 коробки за $3.15, або 6 коробок за $5.25. Щоби дістати правдивий Болгарський Чай на Кров, треба писати до: H. H. Von Schlick, Pres. Marvel Products Co., 29 Marvel Building, Pittsburgh, Pa. 81с90

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.
(Оголошень женитьби не приймаєсь).

ЗМІНА АДРЕСИ.
Всім інтересуючим подаю до відома, що моя нова адреса є така: P. ZADORETZKY, 8 St. Marks Pl., New York, N. Y. 88

О. АЛЕКС. ПРИСТАЙ зволить подати свою адресу до адмін. „Свободи" для пересланя йому листа з краю. 88

Я Іван Видзяк, з села Лошнева, повіт Теребовля, Галичина, пошукую дорогого свого краяна, НИКОЛУ ПЕТРОВИЧА, або його сестру МАРІЮ. Оскільки вони там живуть, зволять зголосити ся на понизшу адресу: JOHN WIDZIAK, 9837, P. of W., Montello Camp, A.P.O. 1, Italy. 88

Я Никола Лех, з Золочівського повіту, Галичина, полонений в Італії, пошукую свого стриєчного брата МИХАЙЛА МИСАК, котрий перебуває в Америці ще від 1912 року. Хто би про него знав, або він сам, зволить написати до: NICOLAJ LECH, 69721, P. of W., Montello Camp, A. P. O. L. 1, Italy. 88

Пошукую свого тіточного брата МИХАЙЛА ДАВИДА, з села Никанівка, повіт Мостиска, Галичина. Хто би про него знав, або він сам, зволить зголосити ся до: STEPHEN SUREK, 213 Front St., Hartford, Conn. 88-90

Пошукую своїх братаничів, ПАВЛА і ЯКОВА ДОРОШ, з села Угнова, повіт Рава Руська, Галичина. Павло має перебувати десь в Сан Франциско, Кал., а Яків в Балтимор, Мд. Хто би про них знав, або вони самі, зволять зголосити ся до: JOHN DOROSH, P. O. B x 337, Fireston Park, South Akron, Ohio. 88-89

Пошукую свого сина ФЕДОРА АДАМЧУК, з села Слобідка, повіт Товмач, Галичина. Хто би про него знав, або він сам, зволить зголосити ся до: MARTIN ADAMCZUK, R. F. D. Box 150, Wandalia, Ohio. 88-90

ПОШУКУЮ середнього віку женщини, яка би занялась вихованєм моїх двох дітий, і мала нагляд над хатою. Ласкаві зголошеня з вимаганєм услівин прошу слати листовно, або зголошувати ся лично до: MICHAEL STYSLEY, 622 East 13th Street, New York, N. Y. 84-88

Пошукую своїх краянів, ГНАТА ДАНИЛЮКА і ГРИЦЯ ПЕТНИГУКА, з села Чорноліські, повіт Товмач, Галичина. Мають перебувати в Брекін Рін, Н. Хто би про них знав, або вони самі, зволять зголосити ся до: HARRY TARNOWIECKI, 1124 Curry Street, Chester, Pa. 86-88

ПОШУКУЮ ЖЕНЩИНИ самотної або і вдови з дітьми, котра би хотіла занятись зарядом дому і ведення малого газдівства. Ласкаві зголошеня слати лише листово до: DM. KOLODIJ, Box 14, Port Richmond Va. 88-90

Іван Мазікевич просить о. А. КАМІНСЬКОГО о подане своєї адреси в важній справі під адресою: JOHN MAZIKEWICZ, P. O. Box 51, Fireston Park, South Akron, O. 88

МОЛОДИЙ МУЩИНА пошукує у чесної української родини помешкання зі столованєм або без стола ня в Джерзи Сіти або Ню Йорк, Н. Дж. Ласкаві зголошеня слати на адресу: WM. CHIMIUK, 150 Second St., Passaic, N. J. 87-89

ОЛЕКСА ДЯКОНЮК з села Зеленева, повіт Кіцмань, Буковина, пошукує свого швагра ДМИТРА ВЛАДА, з села Кабин, повіт Вашківці, Буковина. Має перебувати десь в Бостоні, Масс. Хто би про него знав, або він сам, зволить зголосити ся на адресу: ALEX DIAKONIUK, 1917—4th St., So. Minneapolis, Minn. 87-9

З ПРИЧИНИ ВИЇЗДУ до старого краю, продам дешево виробленний інтерес з електричними машинами до вирібу старокраєвого коноплянного олію і вирібу квасної капусти. Зголошують ся з добрі гроші. Ласкаві зголошеня слати до: GEORGE MYCHUDA, General Store, Debensville St., New Castle, Del. 87-88

ГАРНА 28 АКРОВА ФАРМА на продаж. Три милі від Рочестер, Н. Й. Хата з 8 кімнат. Продам з добитком або чисту. Продаю тому, бо виїзджаю до краю. Ціна $8.000, вплата лише $4,000. По близші інформації прошу зголошувати ся до властителя листовно або листовно. T. GAJEWSKY, Box 266, Henrieta, N. Y. 88-91

ДАРОМ! ЗОВСІМ ДАРОМ!
дамо для кождого нову щойно видану гарну книжочку і катальог Січового Базару, хто пришле нам 5 адресів своїх знакомих і 5 ц. марками на пересилку. Адресуйте: 75-110
SICHOWY BAZAR,
34 East 7th St., New York, N. Y.

ЧИТАЙТЕ УВАЖНО!
Маю на продаж льоту в місті Равей (Rahway), близько Ню Йорку. Льота величини 40x100, фітів, положена напрозі головної улиці; попри льоту іде стріткара, два блоки від школи а 5 мінут ходу до зелізничого депа, звідки можете їхати куди сам захочете. Добре для бізнесмена, котрий хотів би побудувати шторі і отворити бізнес. Зголошуйтеся на адресу: W. WINTONIAK, 212 E. 6th St., New York City. 88-90

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Велика українська маніфестація в Скрентоні.

Протестаційна маніфестація Українців у Скрентоні має незвичайно красні вигляди з огляду на погоду і патріотичний запал людий. Доносять нам з Бінґгемтон Н. Й., що понад 100 тамошних Українців вибирает ся на недільну маніфестацію до Скрентону. Вони замовляють собі навіть спеціяльний поїзд в тій цїли. Всї українські товариства повіту Лакавана виступлять в поході в повнім складі або заступлені делеґами. Обовязком скрентонських і околичних Українців є взяти як найчисленнїйшу участь в маніфестації. Всі разом маємо грімко запротестувати проти польського лайдацтва. Чим більша буде маніфестація, тим сильнїйший буде наш протест і тим дальше і виразнїйше його почують. Українці Скрентону і околиці! Нехай не буде між вами нїякого, що занедбав би свій обовязок. А тим обовязком є: взяти участь у великій українській маніфестації, котра відбудеть ся в Скрентоні, в неділю 27. липня 1919.

Пітсбурщина орґанізує армію?

Пітсбурська ґазета „Діспеч" подає заяву якогось анонїмного Українця, в котрій говорить ся, що Українці західної Пенсильванії постановили зорґанізувати армію, яка мала би їхати до Европи боронити старий край. На случай, коли правительство у Вашинґтонї згодить ся на такий проект, то в короткім часі Пітсбурщина зорґанізує що найменьше 10.000 здорових Українців і відішле їх через Одесу на Україну. Там вони, приноровившись до воєнних обставин, будуть учити ся військової муштри, а коли вже добре познакомлять ся з воєнним ремеслом, будуть затягнені у військовий ряд для боротьби з большевиками. Сей Українець, котрий інформував репортера згаданої ґазети, впевняє, що коли лише американське правительство згодить ся з бажанем Українців зорґанізувати тут свою армію, то американські Українці зложать фонд на її удержане і перетранспортоване на Україну. Незабаром „десь в Пенсильванії" має відбути ся нарада в справі орґанізації такої армії і на тій нараді уложить ся плян орґнізованя.

Полячки починають грозити Українцям.

З приводу грімких протестів американських Українців проти ляцького наїзду на українські землї — польська чорносотенна ґазета „Дзєннік Звйонзкови" в Шікаґо пише, що те все американські Українці роблять за намовою... Нїмців. Є се — говорить ся в тій україно-жерній ґазеті — четверта з ряду офензива калюмнії і брехні, аби лише Польщу знеславити, аби упередити до неї народи сьвіта і вплинути на децидуючі круги в тім напрямі, щоби Польща не одержала того, що обезпечує її і через що вона стане великою і сильною державою. Берлін ще дальше вірить, що та брехлива пропаґанда, ширена стало і витривало, допоможе йому задержати Шлеск, мати необмежений голос в Данциґу і Прусах, і позбавити Польщу східних теренів, а головно східної Галичини, де богаті нафтові поля певно поставлять Польщу на ноги".

Се є звичайний некультурний „арґумент" Поляків — називати кождий український рух нїмецькою інтриґою. Та на тім не кінчить ся. З малпячою пихою редактор тої ґазети питає, які будуть наслідки українських протестів, і „дійсно культурним" способм пише: „Хамський виступ бандитської зграї української не зашкодить Польщі, як не зашкодили сильні в сьвіті крики жидівські. Натомісць зашкодять вони самим Українцям, бо вирок караючої польської руки справедливости буде тим острійший, чим більшою буде підлота гайдамаки. Нехай про се памятають Струтинські, Гриневецькі й инші...

Значить, о. Струтинський і др. Гриневецький, з Шікаґо, вже поставлені на „чорну лїсту", або инакше сказати: глупий Ляшок грозить страшною карою „польської руки справедливости" їм обом за се певно, що вони устоїли українське протестаційне віче в Шікаґо. Се не лише погроза дитиняча, але навіть дуже дурна, і ми навели тут повисші слова згаданої польської ґазети лише в тій цїли, щоби виказати глупоту її редактора.

Телефон до канцелярії Українського Народного Союза є: Монтґомери 1838.

Литовці надули польського „короля".

З Пітсфілд, Масс., доносять нам: В однїй тутешнїй фабриці посварили ся минувшого тижня два Литвоці з одним Поляком. Причиною сварки була дискусія про напад польської шляхти на Литву. Поляк, як звичайно, поводив ся в розмові гордо, а навіть заявив Литовцям бундючно, що він поїде до Европи і стане королем Литви... Се трохи розсьмішило Литовцї і вони сказали Полякови, що згодять ся, аби він був королем Литви, але тільки тоді, як він видержить в собі вітер, якого вони впустять йому рурою. Завзятий Поляк сказав, що витримає і зігнув ся... Тоді Литовцї взяли руру („пайпу"), котрою при помочи сильного вітру чистили „форнеси" (великі печи), вложили в Поляка і пустили вітер з такою силою, що польський претендент на литовський трон опинив ся в шпитали. Від сильного надутя пукла в нього кишка. Оба Литовцї покинули роботу і дали ногам знати...

Нїмці складають $35,000.000 на ратунок вітчини.

Перший раз від початку війни зібрали ся нюйорські Нїмці на спільну нїмецьку нараду, аби спільно перекинути ся своїми гадками. Сї перші збори відбули ся минувшої середи в присутности около шість соток учасників. На збори дав дозвіл державний секретар. Першими словами першого бесїдника були: „Нїмецький дух не вмер і нїколи не вмре!" На сї слова всї встали з місць і почали гучно оплескувати бесїдника.

Постановлено, що американські Нїмці мають зложити 35,000.000 долярів на ратунок голодної вітчини. Першу жертву на сей фонд зложив Генрик Гайде, Нїмець з Нюарку, в сумі 5.000 долярів. Він висловив надію, що сей фонд зросте до 65,000.000 долярів. Коли один з присутних, Генрик Рубен, з Шікаґо, сказав, що дехто каже, що Нїмеччина умре — всї присутнї закричали: „Нїколи, нїколи! Нїмеччина не вмре нїколи! Вона буде жити, хоч тяжко поранена. О її житє всї Нїмці мусять дбати".

ЗБИРАЙТЕ І СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ НА 100.000-НИЙ ФОНД ОБОРОНИ ГАЛИЧИНИ.

Бостонські журналісти виграли страйк.

Союз журналїстів у Бостонї виграв страйк, який тривав лише кілька годин; товариство видавців згодило ся дати підвишку. Після угоди платня редакторів виносить 45 долярів тижнево, репортерів і фотоґрафістів 38, а дописувателів 30 долярів тижнево. Підвишка належить ся всїм тим, котрі працюють безперервно бодай три роки. В товаристві видавців є заступлені сїм бостонських ґазет. Угода обовязує до 31. мая 1920 року.

Дїточа клїніка в Джерзи Сіти.

Заходом орґанїзації „Child Wellfare" і за згодою міських властий основано в Джерзи Сіти, в публичній школї ч. 16. (при Сусекс і Вашінґтон ул.) безплатну клїніку для дітий. Клїніка отворена кождого дня, крім неділь і сьвят, від години 2.30 до 4.30 пополудни. Крім дїтий клїнікою можуть покористувати ся безплатно також старші, з тою лише ріжницею, що дїтий будеть ся оглядати і лїчити, а старших лише оглядати.

ПРОМИСЛИ В МІСТЇ НЮ ЙОРКУ.

„Комітет для дослідів промислу в містї Ню Йорку" (New York Industrial Education Survey Committee), установлений в 1916 роцї спільно міською шкільною радою, департаментом працї і всїми промисловими робітничими юнїями в Ню Йорку, видав отсе свій перший рапорт, обіймаючий чотири промисли (друкарський, машиновий, електричний і столярський) та промислові школи і курси в містї. З того рапорту виймаємо отсе кілька цифр і дат.

Друкарський промисл в Ню Йорку — включаючи друк і видавництво книжок, ґазет, музичних нот, лїтоґрафію, ґравюру і переплетництво — займав в 1914 роцї 2.650 заведень і 68.540 робітників, котрі виконували цїлу четверту часть усїх друкарських робіт Америки. Вартість усего продукту перевисшила 215 мілїонів долярів, приблизно дванайцяту часть вартости всїх друкарських робіт сьвіта.

Так званий „внутрішний електричний промисл" (inside electrical work) виріс щойно в остатних роках, разом із зростаючою потребою електричних робіт в Ню Йорку. В 1916 роцї заложено електриного дроту для переводу електрики до 1,492.146 лямп і 98.513 „кінських сил" в електричних моторах. В тімсамім роцї зроблено електричних контрактів на 6 мілїонів долярів. Занятих було 6.815 електричних робітників.

Столярство займає яких 55.000 робітників в Ню Йорку. Колись було воно одним з найлїпших і найлїпше платних промислів в Ню Йорку, та за останних 20 лїт стало одним з найбіднїйших. Дві причини тому. Раз, огневі приписи вимагають того, щоби будинки будувати з цегли і уживати мало дерева, а друге, тартаки достарчають все більше виробленого матеріялу, який треба лише поставити на місце і споїти.

Машиновий промисл обіймає в Ню Йорку приблизно 10.000 машинових заводів, в котрих працює яких 12.000 машинїстів, 17.000 помічників і специялїстів та 1.275 учеників, разом яких 31.000 робітників. Сей промисл займаєть ся більше направою ніж продукцією нових машин. Мимо того виробляєть ся все більше спеціялїстів, котрі заступають дотеперішних загальних машинїстів.

НА ФАРМИ.

Інтересні факти і цифри, показуючі теперішний стан і будучність американського фармерства, містять ся в брошурі, виданій під таким наголовком полковником Артуром Вудсом, директором посередництва працї для демобілїзованих жовнірів.

Стародавні способи хлїборобства на американських фармах вже давно забуті. Орючи рілю, фармер вже не потребує цїлий день тягнути ся бороздою за копитами мула. Він має трektor, котрий оре три скиби без напруженя і за один день зробить більше нїж бувало за тиждень. Коса забула ся таксамо як старомодний кужіль. Машина жне і вяже.

Фармер стає зі своїми продуктами на відкритім торзї. Скількість і вартість його продуктів, чи то молочних чи збіжа чи худоби чи овочів, не є вже результатом случаю і тяжкої працї, але знаня і розуміня. Мало не 80 процент американських фармерів мають по одному або й більше автомобілїв. Всюди вони орґанїзують свої кооперативи, щоби разом купувати машини, розплодову худобу, пасовиска та все инше, чого не можуть набути окремо.

Бувшим жовнірам Артур Вудс радить передівсім брати ся за фармерську роботу. Є між ними такі, котрі вже робили на фармах і мають хлїборобський досьвід, але не мають досить капіталу, щоби посісти свою фарму. Та фармерські робітники дістають сегодня в двоє стільки платнї, як брали перед пяти роками, пересічно пятьдесять долярів на місяць і харч. Защадивши гроший і маючи вже фармерську практику, робітник може скоро стати своїм господарем. Хто має трохи гроший, але на хлїборобстві не розуміеть ся, може при роботі навчити ся, в зимі піти до рільничої школи і з весною почати своє господарство. Тай ті, котрі нї гроший не мають нї на поли ще не робили, можуть в жнива аж до кінця вересня на заході заробляти по 40 до 50 центів на годину, маючи харч і мешкане.

„Добрі часи" для американського фармерства без сумніву потривають ще довгі лїта. Европа зїла свої харчові засоби, найбогатші части зруйновані війною, худоба вибита. Ще дуже довго Америка мусить туди достарчати своїх харчів зі своїх фарм і нив.